

Ročník: **13.**

č. 2 / 2022

ART

U+S

OBSAH

ARTUŠOVNÍK.....2 – 3

KEĎ SA TAK ZAMYSLÍM.....4 – 11

- Strelka kompasu.....5
- @sestry_z_vychodu.....8
- Desatoro (ne)vydarenej svadby určené nevestám alebo aj ohľaduplným ženám.....10

ARTUŠOVINY.....12 – 24

- Slovenčina ako cudzí jazyk v ukrajinskom jazykovom prostredí s doc. Zorianou Hileckou, CSc.....13
- Spolupráca Pedagogickej fakulty PU v Prešove s CK Tatry Travelia.....15
- Medzinárodná konferencia Nowy Sącz: Różne aspekty pracy zawodowej pedagoga.....18
- Tréning Škola nie je len o učení.....21
- Poďte do rozprávky.....23
- DOD UNIPO.....24

INŠPIRUJ SA NAŠIMI ŠTUDENTMI.....25 – 41

- Keď sme dobro páchali.....26
- Eco Camp v Portugalsku.....32
- Hudba ako moje hobby v spojení s učiteľstvom.....36
- Neboj sa!.....39

NA KUS REČI S.....42 – 51

- Buď veľký v činoch, ako si v myšlienkach (rozhovor so Sofiou Michňákovou).....43
- Zvliekanie autorky (rozhovor s Lenkou Želonkovou).....49

POĎ VON.....52 – 65

- Ako vyzerajú (učiteľské) mobility a načo sa nedá pripraviť, aj keď sa pripravujete.....53
- Olomoucký „genius loci“.....58
- Ťažké bolo prísť, ale ešte ťažšie odísť (Erasmus+ v Brne).....63

KLUB ABSOLVENTOV66 – 68

- Viac než vzdelanie.....67

POLITICO STUDENTUS.....69 – 70

ART U ŠTUDENTOV.....71 – 76

A TOTO SI UŽ PREČÍTAL?.....77 – 79

REDAKČNÁ RADA

ŠÉFREDAKTOR: Mgr. Dávid Dziak, PhD.

REDAKČNÁ RADA:

Mgr. Tatiana Bachurová, PhD.
PhDr. Alexandra Brestovičová, PhD.
Mgr. Hedviga Hafičová, PhD.
Mgr. Jana Kožárová, PhD.
Mgr. Jakub Lipták, PhD.
PaedDr. Lucia Mikurčíková, Ph.D., BCBA
PaedDr. Monika Miňová, PhD.
Mgr. Patrícia Mirdalíková, PhD.
PaedDr. Erika Novotná, PhD.
PaedDr. Lucia Šepeláková, PhD.

OBÁLKA A SADZBA:

Mgr. Zuzana Vagaská

FOTOGRAFIA NA OBÁLKE:

Mgr. Tomáš Telepák, PhD.

JAZYKOVÁ KOREKCIA:

Mgr. Dávid Dziak, PhD.

ARTUŠ

Časopis akademickej obce PF PU v Prešove

č. 2 / 2022

Adresa: Ul. 17. novembra 15,
080 01 Prešov
Výtvarný návrh loga ARTUŠ:
Mgr. Zuzana Vagaská
Vydavateľstvo: PU v Prešove,
Pedagogická fakulta
Periodicita: 2x ročne (online)
ISSN 1339-5424

ARTUŠOVNÍK

Z dažďa pod odkvap

Foto: Mgr. Tomáš Telepák, PhD.

V predošlých úvodníkoch časopisu sa viackrát objavil problém pandémie koronavírusu, čo sa odrazilo aj vo viacerých príspevkoch. Podnázov aktuálneho Artušovníka naznačuje, že svet sa ďalej neposunul, ba naopak, z lockdownu sa miestami ide do atómového krytu. Ťažko sa mi hľadajú slová (preto si budem pomáhať veršami českého poeta Jana Těsnohlídka ml. zo zbierky *Hlavně zachraň sebe* z r. 2016), keď „za kopcem / je válka“ (s. 41), keď rinčia zbrane... múzy mlčia... Artuš ešte nemusí mlčať a prináša vám nové číslo.

Na obálkach jednotlivých sekcií môžete vidieť fotografie Mgr. Tomáša Telepáka, PhD., a podnetné práce jeho študentiek. Prvú sekciu *Keď sa tak zamyslím* tvoria tri eseje našich študentiek. Časť *Artušoviny* predstavuje šesť aktualít fakulty. V nasledujúcej sekcii *Inšpiruj sa našimi študentmi* zistíte, v čom vynikajú naši štyria študenti. Osobitne z toho dávam do pozornosti prvý text, v ktorom naše čerstvé

absolventky zo Študentskej rady spomínajú na päťročné štúdium. *Na kus reči s...* sme si zobrali dve naše študentky, a to Sofiu Michňákovú, ktorá sa venuje viacerým zaujímavým mimoškolským aktivitám, a Lenku Želonkovú, ktorej v roku 2022 vyšiel knižný debut. V časti *Pod' von* sa dočítate, ako bolo na Erasme v Španielsku, Olomouci a Brne. V *Klube absolventov* si zas môžete prečítať, ako sa darí jednej našej absolventke. Sekcia *Politico Studentus* tradične prináša správu z Akademického senátu. *Art u študentov* je opäť pestrý, tvorí ho úvaha o empatii, výtvarné práce a básne. Posledná časť *A toto si už prečítal?* predstavuje tri najnovšie publikácie fakulty.

„[...] *za kopcem / je válka ale / tady / si na válku jen hrajou děcka / kvetou stromy* [...] *ptáci zpívaj / vítr voní a / mraků je tak akorát*“ (s. 41); musíme „*probudit se a / začít znova / dát / správný věci na / správný místa*“ (s. 30). Prvé číslo v roku 2023 bude mapovať zimný semestra ak. r. 2022/2023, preto ak chcete prispieť do daného čísla, tak svoj príspevok pošlite v šablóne na e-mail: david.dziak@unipo.sk do 10. januára 2023.

Mgr. Dávid Dziak, PhD.,
šéfredaktor

NIEČO,

ČO BY VÁS MOHLO ZAUJÍMAŤ...

Príspevky prechádzajú redakčnou a jazykovou úpravou. Za obsah príspevkov zodpovedajú ich autori.

Prispievatelia môžu posilať svoje príspevky v šablóne na e-mailovú adresu:

david.dziak@unipo.sk.

Redakčná rada prijme Vaše správy z fakultných i mimofakultných akcií, postrehy z praxe, Erasmus+, úvahy, rozhovory, ankety, recenzie, tipy (napr. na čítanie), vlastnú tvorbu atď.

Foto: Mgr. Tomáš Telepák, PhD.

KEĎ SA TAK ZAMYSLÍM

Strelka kompasu

„Herectvo?!“ opýtala sa mamka a jej obočie vyskočilo do výšky Bubkovho výskoku... teda pre detail aktuálnosti, do výšky Duplantisovho výskoku. Zhrozenie na tvári ani neskrývala. Pravdou je, že chcela, aby som ho videla. Premerala si ma od hlavy až po päty a ja som si uvedomovala, že môj výzor neladí so žiadnou jej predstavou herečky a už vôbec nie s postavou z českých seriálov, ktoré tak rada sledovala. „No, keď ti to oco podpíše...“ viac nemusela hovoriť nič, pretože mojej vtedajšej pätnásťročnej verzii to stačilo. Prvýkrát som rozhodovala sama o sebe. Bola to moja voľba a určovala som si smer svojho života. Tejto vete by si mal, milý čitateľ, venovať pozornosť, pretože ti to malo prísť smiešne. Ak si tak neurobil, prečítaj si to znova. A potom zasa. A zasa, až kým sa ti to vtipné zdať nebude. Alebo, alebo sa dostaneš do stavu, v ktorom to bude tak absurdné, že to nakoniec vtipné bude. Niekde tam totižto hovorí pätnásťročné dievča o tom, že vie, čo je pre ňu dobré, a vie, ktorým smerom pôjde jej život. Stále žiaden úsmev?

S odstupom času si tieto rozhodnutia vizualizujem ako scénu z filmu (to však nemá nič spoločné s tým herectvom v úvode). Tak si to predstav aj ty čitateľ. Si v miestnosti, v ruke držíš kliešte, pred tebou bomba, dva káblíky. Je to celé na tebe, buď – alebo. Výber strednej školy ponechaný len na rozhodnutí dievčaťa, ktoré bolo schopné pozeráť sa na oblohu a hľadať lietadlo v tom istom momente, keď pilo z hrnčeka čaj (rozumej, obliať sa), a medzi ktorej problémy nezlučiteľné s plnohodnotnou existenciou patrili vyrážky na tvári, za obsah ktorých by sa nehanbila ani Etna – to je bomba s prešiknutím zlého káblika. Nejedna v mojom živote.

Tieto výpadky či odbočky „od zdravého rozumu“ mnou lomcovali často. Z brunety na ryšavku. Bum! Vyholená hlava pred sviatkami. Výbuch! A hoci to myslí Peter Nagy dobre, nápad na strechu večer liezť bola pre našich, hmm, povedzme, explózia! Možno najzaujímavejšie bolo sledovať práve reakcie rodičov. Buď to vyzeralo, ako keď si doma z mrazáku vyberieš svoju obľúbenú zmrzlinu a po otvorení zistíš, že obsahom nádoby je hrach z minulého leta, teda neuveriteľné sklamanie, alebo to vyzeralo, ako keď sa ťa niekto v obchode

spýta otázku „na nákupe?“. Napadne ti len jedna otázka „prečo?!“ a tú si rodičia kládli zrejme pri každom mojom rozhodnutí.

Niekde popri týmto krivým pohľadom a nevyslovenej otázke „kde sme spravili chybu?“ ma začal zaujímať aj fakt, či je možné vydediť dieťa. Našťastie (pridaj si, drahý čitateľ, štipku ironického podtónu), máme dobrú vládu (prejdi do základného hlavového bezironického čítania), no musím uznať, že tentoraz mi skutočne vyhovovalo, že ma viac-menej vydediť nemôžu. Moje srdce dobrodruha a dieťaťa zároveň si chcelo vyskúšať hocičo. Hľadalo si „tú“ správnu cestu. Teda... má vôbec zmysel zamýšľať sa nad tým, čo je a čo nie je správne? Nemyslím si, že je správne upiecť zeleninovú fašírku a tváriť sa, že je všetko v poriadku. Môžeme sa vôbec nazývať ľuďmi, keď toto spravíme? Ale k veci.

Foto: archív autorky

Ak ti, drahý čitateľ, napadlo, že to všetko je len prezentácia toho, ako veľmi som sa zahrávala s psychikou a nervami svojich rodičov, tak mi dovoľ objasniť, že to nebolo cieľom týchto riadkov. Istým spôsobom sa snažím byť vo všetkej svojej skromnosti (úvodzovky hore, dole, vpravo, vľavo, len aby bolo jasné, že skromnosť sa tam nenachádza) dobrákom a pripomenúť ti, že hoc v živote spravíš chybu, stále sa dá z toho vyľučkovať. (Chybu typu kúpiš si čučoriedkový jogurt, nie typu vykradneš banku. Ale seriózne, čo za diabla vymyslelo čučoriedkový jogurt?!) V žiadnom prípade ti toto nemá slúžiť ani ako motivácia k niečomu šialenému. Samu ma desí, že na to musím vôbec upozorňovať. Jednoducho, buď, aký si, človeče. Rovnako ako ty aj ja si ešte len hľadám cestu (veľmi divným spôsobom), ale hľadám.

Som ako taká rizóma. Ukotvená v zemi, ťahajúca sa za rôznymi bodmi, ktoré navzájom nemusia súvisieť. No skutočne! Ťahám sa životom kade-tade. Všetky moje zlé aj dobré rozhodnutia sú poprepávané týmto zvláštnym koreňovým systémom. Ak si to nevieš predstaviť, nevadí. Skús si ma teda predstaviť ako... ako... ako kompas! Moja strelka má zrejme priveľa práce.

V istom čase sa nám zdá aj ten najhlúpejší nápad ako najlepší a naša strelka si zrejme myslí, že je to správne. Ťahá nás daným smerom. Tá moja sa zrejme od puberty ešte nezastavila a točí sa dodnes. Miernejšie. O dosť. Miestami od námahy funí. (Celkom ako ja!)

Vnímam to, jednoducho, milý čitateľ, trochu s nadhľadom. Niekde pomedzi tie zlé a pomedzi tie dobré rozhodnutia, popri tom všetkom „čudnom“ v živote... Niekde tam v tom neustálom točení strelka zastaví. A ty aj ja, milý čitateľ, nájdeme svoj sever. Len pomysli. Nie je to ľúbezné?

Bc. Dominika Kušnírová

Foto: archív autorky

@sestry_z_vychodu

Pochádzam z malého mestečka uprostred východného Slovenska, obklopeného z juhozápadu Slanskými vrchmi a zo severovýchodu Východoslovenskou pahorkatinou. Od malička mne a mojím sestrám rodičia vštepovali lásku k prírode. Často sme chodievali do prírody, do lesa alebo k vode, keďže otec je rybár. Otec nás učil zberať

huby, mama zase spoznávať liečivé byliny. A nikdy nesmel chýbať fotoaparát.

V čase pandémie, pred viac ako dvoma rokmi, keď bol nariadený zákaz vyhádzania a stretávania sa, sme so sestrami hľadali, čo vymyslieť, ako sprostredkovať priateľom a známym naše zážitky. Vymysleli sme na Instagrame projekt pod názvom @sestry_z_vychodu. Predstavujeme zaujímavé miesta v našom okolí,

objavujeme miesta nové, fotíme a zdieľame na našom Instagrame fotky, informácie, praktické rady a zážitky. Niekedy stačí poriadne otvoriť oči a poobzerať sa okolo seba, koľko krásnych a zaujímavých miest máme vo svojom okolí. Navštívili sme viac než tridsať zaujímavých, prírodných alebo kultúrnych miest.

Okolitá príroda ponúka nádherné výhľady. Strochou šťastia môžeme zo Šimonky, najvyššieho vrchu Slanských vrchov, vidieť Vysoké Tatry. Z vrchu Gazdorán sa nám naskytá krásny pohľad na Starinu, našu najväčšiu zásobáreň pitnej vody. Taktiež úžasný výhľad z južnej strany na Slanské vrchy a severnej strany na sopečné pohorie Vihorlat uvidíte z vyhliadkovej veže Zlatník.

Navštevujeme aj miesta, ktoré sú spojené s našou históriou. Silné zážitky v nás zanechala návšteva Dukly, Vojenského múzea Svidník a Údolia smrti. Rady sa v lete chodíme kúpať, našim obľúbeným miestom je Domaša a prírodné kúpalisko Sninské rybníky.

Mojou srdcovkou sú ľadopády na Zámutovských skalách v Slanských vrchoch. Túto zimnú nádheru chodím

obdivovať už niekoľko rokov za sebou, vždy vo februári alebo začiatkom marca. Tento nádherný výhľad matky prírody je každý rok iný. Raz jemný a krehký, inokedy statný a mohutný. Ale vždy neodolateľný. Zámutovské skaly odporúčam navštíviť aj v inom období, hlavne počas leta a teplej jesene, lebo je tam horolezecká stena a krásny výhľad z vrcholu skál.

Niekedy sú naše cesty časovo a kondične nenáročné, no niekedy si musíme svoje zážitky vysoko a dlho vyšlapať. Takto robíme niečo pre svoje zdravie aj kondíciu.

Svojim projektom by sme chceli prilákať a povzbudiť hlavne mladých ľudí, aby vymenili svoje zážitky spoza monitorov a telefónov za reálne zážitky v prírode a s priateľmi. Na záver zopár miest, ktoré plánujeme navštíviť, a dúfame, že sa tam možno stretneme aj s vami.

1. **Lesný náučný chodník Herlica s rozhľadňou – Petrovce;**
2. **Lubovniansky hrad a skanzen – Stará Ľubovňa;**
3. **Múzeum moderného umenia Andyho Warhola - Medzilaborce;**
4. **Trojrohé pliesko – Vysoké Tatry;**
5. **Vihorlat – Vihorlatské vrchy.**

Bc. Kristína Sabovíková

(ne) vydarenej svadby určené nevestám alebo aj ohl'aduplným ženíchom

Svadba. Pre niekoho deň „D“, pre iného nočná mora. Nikoho, kto sa rozhodol vydať alebo oženiť, neobíde kopa príprav a more vyliatych nervov. Internet je plný rôznych plánovačov a rád, ako si svadbu priebežne nachystať a stihnúť všetko v čas, ale povedzme si pravdu... Ešte aj v ten „deň Dé“ (alebo skôr „eS“) budeš behať s mobilom v ruke, so slzami na krajíčku a stiahnutým žalúdkom, že nič nevychádza tak, ako chceš! – v tom lepšom prípade. V horšom to bude niečo ako flak na šatách, rozhádaná rodina, lebo koláče sú oranžové, nie ružové, alebo nedostatok alkoholu už v polovici svadby. Mne sa už v apríli pri slove svadba vyhadzovali vyrážky, a to boli štyri mesiace do svadby. Nie preto, že by som bola v strese, ale stokrát niečo niekomu vysvetľovať, vybavovať všetky potrebné záležitosti, ako sú koláče, alkohol, sála, hudba, fotograf, kameraman, nie je také

jednoduché, ako sa zdá... a aj keď sa naozaj chceš za neho vydať, naozaj to chceš... plánovanie svadby ti hodí tehlou po hlave a hneď ťa to prejde... teda nie túžba po manželstve, ale tá eufória byť princeznou na svadbe, mať dokonalú výzdobu, šaty za milión eur a candy bar s čokoládovou fontánou... Už si predstavuješ len ten život od pondelka... druhý deň manželstva. Vyspinkaná otváraš svadobné dary, počítas peniaze a odlietaš na svadobnú cestu. A niekde hlboko v spomienkach nechávaš to, čo bolo predtým. Presne preto som sa rozhodla napísať úprimné desatoro (ne)VYDARENEJ svadby a umožniť aspoň máličko pokojný spánok nevestám (a jej blízkemu okoliu). Nech sa páči: Prvé prikázanie: Je to len JEDNA (číslom 1) noc. Tých xy tisíc eur by si si vedela predstaviť aj inak... Druhé prikázanie: Nejde o život! Ide o jedlo a alkohol. Tretie prikázanie: Jemu je to tri-päť. V kostole povie „áno“, aj keď bude výzdoba modrá alebo červená! Štvrté prikázanie: Tu neplatí menej je viac! Ťažko je potom hľadať triezveho na svadbe, ktorý pouteká do Kauflandu dokúpiť ďalšiu vod(k)u. Piate prikázanie: Nič, čo je krásne a trendy, nedúfaj, že je aj lacné a dostupné peňaženkám vašich rodičov. Šieste

prikázanie: Suseda – degustátor. Ty tie koláče aj tak jesť nebudeš a nestojí ti to za to byť hlavnou témou u staršej, životom bitej, generácie. Siedme prikázanie: Čerstvo vydatá kamoška je nad zlato! Rodičia sa brali pred (keď vôbec) tridsiatimi rokmi. Áno, sú skúsení, ale neaktuálni. Ôsme prikázanie: Netráp sa nad usádzaním a pochopením rodinných vzťahov... Aj tak nikto neocení tvoje matematické schopnosti využiť kombinatoriku v praxi a bude nespokojný, že sedí vedľa tej, nie toho. Deviate prikázanie: Prosím ťa, nechudni pred svadbou! Hlavne nie po tom, čo si si už

rezervovala šaty a kúpila svadobné obrúčky! Ušetríš. Desiate prikázanie: Svadobné oznámenia sú kapitola sama o sebe. Áno, chceš ho mať zlatom vyryté do skla v saténovej obálke s vlastnou pečatou lepené..., ale predstav si cenový rozdiel s obyčajnými jednoduchými papierovými oznámeniami, a potom tie topánky, čo si si za tie zvyšné peniaze kúpila...

Bc. Mária Bujnovská

Foto: Mgr. Tomáš Telepák, PhD.

ARTUŠOVINY

SLOVENČINA ako cudzí jazyk v ukrajinskom jazykovom prostredí s doc. Zorianou Hileckou, CSc.

Dňa 6. apríla 2022 sa v priestoroch Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove v aule E203 uskutočnila prednáška doc. Zoriany Hileckej, CSc., ktorá vyučuje na Filologickej fakulte Lvovskej národnej univerzity Ivana Franka. Prednáška bola na tému *Slovenčina ako cudzí jazyk v ukrajinskom jazykovom prostredí*. Veľmi ma prekvapilo, že u našich východných susedov sa vyučuje náš materinský, pre nich nematerinský jazyk ako cudzí jazyk, a to nie na jednej, ale na viacerých univerzitách.

Mali sme možnosť zistiť v pomerne krátkom čase základné zákonitosti, ktoré

nám pani docentka predstavila a hneď aj prakticky uviedla na príkladoch, ktoré ona zažila vo svojej doterajšej praxi a ktoré sa v jazykovom prostredí uskutočňujú. Nezabudla ani na to, že jazykové duo ukrajinský a ruský jazyk, ktoré viacerí z nás hádzu do jedného vreca, má síce podobné vlastnosti, no predsa sú to jazyky, ktoré je potrebné odlišovať. Spomenula, že aj na ich pôde študujú ruskí študenti a ich aklimatizácia je sčasti individuálna, no dá sa zvládnuť za krátky čas.

Prednáška bola podľa mňa užitočná najmä kvôli aktuálnej situácii. Mnohí z nás sledujeme dianie na susednej Ukrajine a čoraz častejšie môžeme na našich uliciach stretávať Ukrajincov. Skôr či neskôr môžeme mať vo svojej triede aj žiaka z Ukrajiny. Týmto by som chcel nadviazať na svoju vlastnú skúsenosť, keďže už istý čas popri svojom dennom štúdiu na vysokej škole vypomáham v miestnom školskom klube detí. Za posledný mesiac mám vo svojom oddelení už dvoch žiakov z Ukrajiny, ktorí utiekli pred vojnou. Prakticky dennodenne som s takýmito žiakmi a spoločná komunikácia s porozumením sa stáva u mňa osobne prioritou. Využívam aj svoje schopnosti

z poznania ruského jazyka, ktorý nie je síce rovnaký, ale je v istých častiach podobný. A to mi na základné dorozumievanie úplne stačí. Snažím sa s nimi zhovárať, nie vždy mi

však úplne rozumejú, no stále ma poteší, keď zistím, že si rozumieme.

Bc. Miloš Tivadar, DiS.

Foto: archív PF PU v Prešove

Foto: Peter Holdok

SPOLUPRÁCA

Pedagogickej fakulty PU v Prešove s CK Tatry Travelia

Nadobúdanie praktickej pedagogickej zručnosti pri práci s deťmi je jednou z najčastejšie požadovaných vecí, ktoré slovenská spoločnosť od fakúlt, pripravujúcich budúcich učiteľov, prirodzene očakáva. O posilnenie tejto dôležitej oblasti v profile budúceho absolventa Pedagogickej fakulty sa usiluje aj nedávno podpísané Memorandum o spolupráci Pedagogickej fakulty PU v Prešove s CK Tatry Travelia, s. r. o.

Memorandum bolo podpísané dňa 22. marca 2022 a vytvára platformu najmä pre

študentky a študentov našej fakulty spolupracovať s CK Tatry Travelia (v rámci jej animačnej a eventovej agentúry Tatry events) práve v tých oblastiach, ktoré súvisia s ich budúcim absolventským profilom. Spolupráca môže zahŕňať napríklad nasledujúce oblasti:

- organizáciu tematických animácií pre deti od dvoch rokov;
- participáciu na tvorbe programov pre deti v rámci podujatí pre mestá a hotely, vrátane moderovania eventov;

- organizáciu táborov pre deti, denných aj pobytových, ako aj zostavovanie programov;
- realizáciu divadelných predstavení, hraných alebo spievaných, určených pre deti predškolského a mladšieho školského veku.

Oslovili sme v tejto súvislosti aj pani Mgr. Vladimíru Gašparovú, manažérku CK Tatry Travelia, aby nám priblížila činnosti, ktoré by mohli byť zaujímavé v rámci nadväzujúcej spolupráce aj pre naše študentky a študentov:

Naša animačná a eventová agentúra Tatry events sa nachádza v centre Vysokých Tatier. Aktivity realizujeme predovšetkým v tomto regióne, v spolupráci s hotelmi alebo mestami a obcami, ale aj v širšom okolí. Prihovám sa vám, milé študentky a študenti, s možnosťou zapojiť sa do viacerých našich aktivít, ktoré realizujeme predovšetkým pre detské publikum, ale aj dospelých alebo rodiny s deťmi.

Pod značkou Tatry events ponúkame rôzne tematické programy, animačné programy pre deti rôzneho veku, eventy a denné alebo pobytové tábory. Animačné programy veľmi radi obohacujeme divadelnými vstupmi s vlastným scenárom a hudobnou tvorbou. Naša divadelná tvorba je inšpirovaná aj nádhernými literárnymi predlohami ako Alica v krajine zázrakov alebo Čarodejník z krajiny OZ.

To, čo nás asi najviac vystihuje, je robiť veci srdcom, s vysokou dávkou originality a precíznosti. Naši animátori sú základom našej spoločnosti. Ich práca, odhodlanie a vzťah k deťom je nepochybne naším úspechom. Takto sa nám spoločne darí naplňovať naše sny a rozvíjať jedinečný detský svet.

tatryevents.sk

Tatry
events

Ak sú teda naše hodnoty aj tými vašimi, neváhajte sa pridať k nám. Tvoríme spoločne neopakovateľné podujatia, ktoré budú pre všetkých skutočným zážitkom, naplneným detskou fantáziou, pohodou, ľudskosťou a rodinnou atmosférou.

V prípade vášho záujmu ma môžete kontaktovať na:

vladimira.gasparova@tatry-travelia.sk

Mgr. Vladimíra Gašparová
executive manager
CK Tatry Travelia

ČERVENÁ ČIAPOČKA

Navštívime spolu svet rozprávok a cestou lesom k babičkinmu domčeku prekabátíme zlého vlka.

SVET ROZPRÁVOK

INTERAKTÍVNY HUDBNO-ZÁBAVNÝ PROJEKT PRE DETI

MEDOVNÍKOVÁ CHALÚPKA

Podťe s nami do sveta rozprávok, kde spolu nájdeme cestu k Medovníkovému domčeku a premeníme zlú Ježibabku na dobrú.

ARTUŠOVINY

VIAC INFORMÁCIÍ NA:

WWW.TATRYEVENTS.SK

Medzinárodná konferencia **Nowy Sącz:** Różne aspekty pracy zawodowej pedagoga

Foto: Lucja Wardega

„...stretneme sa na vrátnici Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity ráno o 7:45“, toto boli posledné slová, ktoré nám po zaslaní pozvánky a všetkých podrobných informácií do e-mailu poslala doktorka Hedviga Hafičová. Posledné prípravy v deň pred odchodom, nastavenie budíka a neponocovanie boli kľúčovými pre dobre odvedenú prezentáciu vlastnej témy na konferencii. Ráno, 28. apríla 2022, sme sa väčšina stretli na uvedenom mieste v

stanovený čas. Čo by to však bol za odchod s meškaním niektorých členov? Prezradíme vám, že prvým, kto meškal, bola samotná doktorka Hedviga Hafičová. Aby skóre bolo vyrovnané, nenechal ju v tom samú jeden z našich členov, a to Tomáš. Dovolíme si tvrdiť, že meškanie doktorky Hafičovej bolo o čosi kratšie ako to Tomášove, teda Tomáš má ešte na čom pracovať. Toto boli úsmevné udalosti z rána, v nasledujúcich riadkoch vám s členmi, ktorí sa zúčastnili

na konferencii, priblížime, o čom boli naše príspevky.

Nakoľko sa konferencia niesla pod názvom *Róžne aspekty pracy zawodowej pedagoga*, priniesla tak aj široký rozhľad o danej problematike. Prvou prezentujúcou študentkou magisterského stupňa bola Bc. Viktória Tomková. Jej téma niesla názov *Kolorovaná fotografia vo výtvarnej činnosti detí*. V úvode bol krátky vstup do problematiky. Viktória zdôrazňovala najmä to, aké je dôležité, aby sme my, učitelia, prepájali predmety na vyučovaní. Podporuje to nielen zážitok žiakov, ale aj ich všestranný rozvoj a radosť z činnosti. Na prekvapenie všetkých, svoju prezentáciu obohatila tým, že rozprávala po poľsky. Keďže túto tému sme poňali ako workshop, po teoretickej prezentácii sme sa so študentmi pustili do práce. Ich úlohou bolo kolorovať čiernobielu fotografiu. Musíme uznať, že im to išlo naozaj skvelo!

Druhou prezentujúcou bola taktiež študentka magisterského stupňa Bc. Miroslava Pavúková. Na konferencii prezentovala *Špeciálny výchovný program zdravého trávenia voľného času detí s ľahkým mentálnym postihnutím*. Program

spočíval v prevencii zdravého trávenia voľného času, výberu vhodných záujmových aktivít počas pobytu v školskom klube detí, ktoré majú pozitívny vplyv na ich spôsob života. Príspevok bol prezentovaný primárne v slovenskom jazyku, avšak v rámci prezentácie využila študentka anglický jazyk ako jazyk v medzinárodnom diskurze. Tematikou programu bol zdravý životný štýl, oboznámenie a osvojenie si základných informácií o potravinovej pyramíde, pyramíde pohybu, zdravom tanieri, spôsobe zdravého nakupovania. Otázka na vás, čitateľov, poznáte aspoň jednu zo spomínaných tém špeciálneho výchovného programu?

Predposlednou zúčastnenou členkou na konferencii bola Bc. Zuzana Karaščáková. Zuzana na konferencii vystúpila so svojou bakalárskou prácou na tému *Land art ako inšpiračný zdroj*. Účastníkom konferencie ponúkla prezentáciu na túto tému v poľskom jazyku, ktorú komentovala po slovensky. Vo svojom výstupe spomenula významných umelcov zo Slovenska aj zo zahraničia, ktorí sa tomuto umeniu venujú. Predstavila práce

detí a žiakov, ktoré boli inšpirované práve dielami spomínaných umelcov. Svoj výstup prepojila s aktivizáciou účastníkov, a tak mal každý možnosť vyskúšať si prácu s prírodninami.

V zastúpení našej fakulty mal svoje miesto aj Bc. Tomáš Kandrik. Pred poľským študentským a pedagogickým publikom prezentoval svoju záverečnú bakalársku prácu s názvom *Historický kontext starostlivosti o deti s poruchami správania na Slovensku*. Úloha práce spočívala v najlepšom opise všetkých reedukačných centier na Slovensku, ich vývoji, počtu detí, zamestnancov, druhov učebných odborov a mnoho ďalších zaujímavých informácií od roku 1989 až po súčasnosť. Prezentáciu si pripravil v ich rodnom jazyku, čiže v poľštine. Počas celej prezentácie používal grafy a tabuľky najmä v poľštine, aby prezentácia bola pre poslucháčov čo najviac výpovedná a zaujímavá. Niektoré výsledky Tomášovej práce ich ne-príjemne prekvapili.

Po prezentácii všetkých členov Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove a študentov z Poľska nám boli odovzdávané certifikáty s malou

pozornosťou. Následne sme sa všetci presunuli na obed, ktorý zabezpečil Insytut Pedagogiczny. Po chutnom obede nás ešte pozvali na výbornú zmrzlinu, po ktorej sme sa rozlúčili. Nakoľko bola zmrzlina vedľa nákupného centra, lákalo nás nazrieť do zopár obchodov a po necelej hodinke sme sa stretli so šoférom autobusu a vyrazili na cestu späť. Konferencia bola príjemnou a užitočnou skúsenosťou pre nás všetkých. Za túto možnosť môžeme ďakovať veľmi milej, ochotnej a láskavej Mgr. Hedvige Hafičovej, PhD., ktorá si nás vybrala ako prezentujúcich. Sme veľmi radi, že Pedagogická fakulta vo veľkej miere spolupracuje so zahraničnými školami či iným inštitúciami. Okrem rozvíjania a obohacovania cudzieho jazyka nám účasť na podobných podujatiach otvára možnosti aj mimo našej krajiny.

Bc. Miroslava Pavúková

Bc. Zuzana Karaščáková

Bc. Viktória Tomková

Bc. Tomáš Kandrik

TRÉNING

Škola nie je len o učení

„Tréning o rozvoji reziliencie? O čom to asi bude? A čo to vlastne reziliencia znamená?“ Takto vyzerali myšlienky mnohých z nás po prečítaní e-mailu od pani docentky Dubayovej a pani doktorky Hafičovej. Ako sme ale my, čo sme sa tréningu nakoniec zúčastnili, zistili, reziliencia je schopnosť umožňujúca osobe minimalizovať alebo prekonávať dôsledky nepriaznivých situácií v živote.

Ale nemyslite si, že tréning bol len o teoretických poznatkoch. Práve naopak. Väčšinu vecí sme si mohli vyskúšať na vlastnej koži. Pani docentka Dubayová a pani doktorka Hafičová si pre nás pripravili množstvo aktivít, vďaka ktorým sme mohli rozvíjať našu vlastnú rezilienciu. Spolu s tým, akú príjemnú a uvoľnenú atmosféru pre nás pripravili, sme mohli my, študentky, zažiť niečo výnimočné. Zdieľali sme svoje pocity, svoje životy a nevynechali sme ani ťažkosti, s ktorými sme bojovali. Bolo ťažké otvoriť sa pred ľuďmi, ktorých poznáte len z chodby v škole? Bolo. Stálo to za to? Áno. Mohli sme sa vzájomne povzbudiť a inšpirovať. Okrem toho sme sa aj dobre najedli a veľa, naozaj veľa, nasmiiali.

Foto: archív PF PU v Prešove

Každá z nás mala túžbu posunúť tento zážitok ďalej. Našťastie, bolo aj našou úlohou po ukončení tréningu aplikovať aktivity na rozvoj reziliencie na niekom ďalšom. Mnohé z nás to realizovali práve na pedagogickej praxi. Potom sme sa spoločne podelili o naše skúsenosti. Zhodli sme sa na tom, že nielen na žiakoch, ale aj na sebe sme vnímali, ako tieto aktivity posilnili naše odhodlanie čeliť neprijemným udalostiam v našom živote.

Po tomto skvelom tréningu som si niečo podstatné uvedomila. My, budúci vychovávatelia a učitelia, nesmieme očakávať, že na univerzite nás naučia všetko, čo vo svojej pedagogickej praxi budeme potrebovať. My sami musíme byť iniciatívni – musíme čítať odborné knihy, aktuálne výskumy, musíme chodiť na semináre a konferencie a kým ešte môžeme, pýtať sa našich učiteľov na seminároch a prednáškach to, čo nás zaujíma. Skočme po každej príležitosti naučiť sa niečo nové. Kto iný by v tomto mal byť príkladom deťom a spoločnosti, ak nie my?

Daniela Juhásová

Foto: archív PF PU v Prešove

Pod'ťe do rozprávky

Dňa 20. apríla 2022 sa na pôde Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove uskutočnila literárna beseda pod vedením moderátorky Mgr. Lenky Šafranovej, PhD., ktorej hosťom bol autor knihy *Pod' do rozprávky*, Mgr. Dávid Dziak, PhD.

V rámci tejto besedy autor opísal, ako kniha vznikala, čo bolo pre jeho tvorbu podnecujúce a čo samotná kniha ponúka detskému čitateľovi. Celá beseda sa niesla v príjemnej atmosfére, a to prostredníctvom aktivity, ktorej hlavnou myšlienkou bolo vtiahnuť účastníkov besedy priamo do deja jednej z piatich rozprávok, konkrétne – *Ty a Pirát*. Prostredníctvom tejto besedy sme tak mali možnosť opäť sa vrátiť do detských čias, respektíve zaspomínať si na detskú spontánnosť, ktorej sa medze nekladú, a presne takýmto spôsobom je napísaná celá kniha, ktorá ponúka dieťaťu (nielen) priestor pre tvorivosť a fantáziu.

Autor pri čítaní z knihy dokázal získať pozornosť nejednej osoby z prítomných, a to aj láskavosťou, ktorú môžeme nájsť ako

jednu z hlavných vlastností priam až pokladov v knihe. Záver besedy poňala moderátorka hravou formou, a to prostredníctvom vlastne vytvorenej rozprávky: *Ty a krajina kde sa nič nesmie*, na základe ktorej tak ponúkla autorovi knihy možnosť stať sa malých chlapcom so spontánnymi odpoveďami na otázky, ktoré mala rozprávka v sebe ukryté. V mene študentov ďakujem za príjemné a obohacujúce chvíle v tak veľmi príjemnej spoločnosti.

Bc. Marianna Baranová

Foto: Patrik Eliaš

DOD UNIPO

22. marca 2022 sa na Prešovskej univerzite v Prešove uskutočnil Deň otvorených dverí, na ktorom sa predstavili všetky fakulty potenciálnym študentom. Medzi nimi nechýbala ani naša Pedagogická fakulta, ktorá tam mala svojich zástupcov z radov Vedeckej skupiny študentov i Študentskej rady PF PU v Prešove. Z bakalárskeho stupňa to boli Lucia Puškášová a Rebeka Vargová a z magisterského stupňa Viktória Tomková, Zuzana Karaščáková, Tomáš Kandrik a Viktória Tomková. Spoločne sme reprezentovali fakultu prostredníctvom otvorených rozhovorov s uchádzačmi o štúdium. Otvorene sme rozprávali o radoch i strastiach, ktoré prežívame počas štúdia. Okrem rozhovorov sme mali aj dve osobitné prezentácie aktivít a projektov fakulty. Na záver sme overovali pozornosť a vedomosti zúčastnených cez online kvíz. Otázky sa týkali nielen našej fakulty, ale zisťovali aj všeobecný prehľad, napríklad ako dlho trvá povinná školská dochádzka alebo kedy je Medzinárodný deň

učiteľov. Tí najúspešnejší si odniesli malé vecné odmeny (potrebné pri práci učiteľa, napríklad farbičky).

Pre tých, ktorí nemohli prísť osobne, bol pripravený aj online prenos rozhovoru s doc. RNDr. Renátou Bernátovou, PhD., prodekanou pre vzdelávanie, a stranu študentov zastupovala Viktória Tomková. O možnosti štúdia a stáží v zahraničí pre študentov PF PU v Prešove rozprávala Mgr. Jana Kožárová, PhD.

Pre nás samotných to bol veľmi príjemný deň. Rozprávali sme sa medzi sebou a zistili o našej fakulte nové informácie. Vedeli ste napríklad, že naša fakulta je jediná pedagogická fakulta na Slovensku aj v Česku, ktorá sa špecializuje na deti predškolského a mladšieho školského veku? Ani my sme to nevedeli, ale o tom učiteľstvo je. O neustálom vzdelávaní a napredovaní v našom obore.

Lucia Puškášová

Autor práce: Martina Síkorová

INŠPIRUJ SA NAŠIMI ŠTUDENTMI

KEĎ SME DOBRO PÁCHALI alebo krátke ohliadnutie sa za našimi aktivitami na fakulte (lebo PF je VIAC ako vzdelanie...)

Kedysi dávno, pred dobou pandemickou, žila Pedagogická fakulta nielen prednáškami, seminármi a univerzitným vzdelávaním, ale ponúkala svojim študentom VIAC. Skupina nadšených študentov venovala svoj čas kultúrnym, spoločenským a charitatívnym akciám, ktoré ste, žiaľ, viacerí počas online vzdelávania nemohli zažiť.

Pred piatimi rokmi nesmelé prváčky, dnes čerstvé absolventky – tzv. „slávna päťka“ – spomínajú na akcie, ktoré organizovali – Jarná a Jesenná burza kníh, Vianočný charitatívny bazár, Mikulášska zbierka sladkostí, Vianočné koledovanie v zariadení pre seniorov, či natáčanie inšpiratívnych videí „Čarovné pokusy“. Ponúkajú vám svoj pohľad na to, čo zažili, a súčasne vás nabádajú na zapojenie sa do týchto akcií v budúcnosti.

„Nájdite skupinu ľudí, ktorí vás vyzývajú a inšpirujú, strávte s nimi veľa času a navždy vám to zmení život.“ (Amy Poehler)

Už od základnej školy som sa veľmi rada podieľala na rôznych školských akciách. Ako vodcovský typ som milovala ich organizáciu, prípravy aj samotný priebeh. Najviac ma tešilo, keď sa akcia podarila a všetci boli spokojní.

Foto: archív autoriek

Na univerzite som už nemala veľkú túžbu sa na niečom podieľať. Školských povinností bolo dosť a ledva som stíhala „žiť“. Boli to však moje spolužiačky, na čele s dr. Šepelákovou, ktoré ma jedného dňa oslovili s ponukou sa na niečom takom

podieľať. Nakoľko rada idem do vecí kolektívne a nie sama, súhlasila som. Za všetkými týmito akciami bolo veľa práce, času, námahy, pokusov – omylov, no predovšetkým veľa ZNÁS samých, ktoré sme to organizovali. Dávali sme do toho najviac, ako sa dalo, a prinášalo nám to nielen výhody v podobe možnosti sa „legálne uvoľniť“ z niektorých hodín, ale najmä dobrý pocit a potešenie, že sme mohli bežné vysokoškolské dni urobiť o čosi výnimočnejšími. Atmosféra na škole bola vďaka týmto podujatiam vždy útulnejšia a priateľskejšia. Mnohokrát samotní, zvyčajne prísne pôsobiaci pedagógovia nám skrz tieto akcie odkryli svoju „mäkkú stránku“. Cieľ každej akcie bol iný, no všetky sa niesli v duchu: „Čo dáš, to sa ti vráti“. Dovolím si tvrdiť nielen za seba, ale aj za moje spolužiačky, že nám sa toho vrátilo oveľa viac, než sme čakali, aj keď to môže vyznieť sentimentálne. Jasné, že boli chvíle, kedy nám všetko nehralo do karát a bolo náročné sklbiť školské povinnosti s organizáciou týchto podujatí, no „*kde je vôľa, tam je cesta*“! Mojou najkrajšou a najdojemnejšou spomienkou bolo spomínané koledovanie v Mintake a odovzdanie vyzbieraných financií na

liečbu chorého Marka z charitatívneho bazáru. Zrazu sa školské povinnosti nezdali také náročné a pocit zadosťučinenia bol obrovský.

Foto: archív autoriek

Myslím si, že je dôležité, aby aj po našom odchode z univerzity tieto akcie prebiehali na fakulte aj naďalej, a to predovšetkým preto, aby fakulta nestratila dušu. Aj ako budúce pani učiteľky budeme popri vyučovaní musieť organizovať rôzne školské podujatia, takže je to zároveň aj dobrá škola „time managementu“. V neposlednom rade je to možnosť spoznať úžasných a inšpiratívnych ľudí a možnosť

v sebe objaviť niečo, čo človek netušil, že v ňom je. Budúce študentky pedagogickej fakulty a zároveň budúce „pančelky“ chcem motivovať, aby sa neváhali podieľať na akciách, ktoré s láskou a nadšením môžu na fakulte tvoriť. Na záver už len dodám: *„Nikto z nás, vrátane mňa, nikdy neurobil veľké veci. Ale každý môžeme robiť malé veci s veľkou láskou a spolu dokážeme niečo úžasné.“* – Matka Tereza.

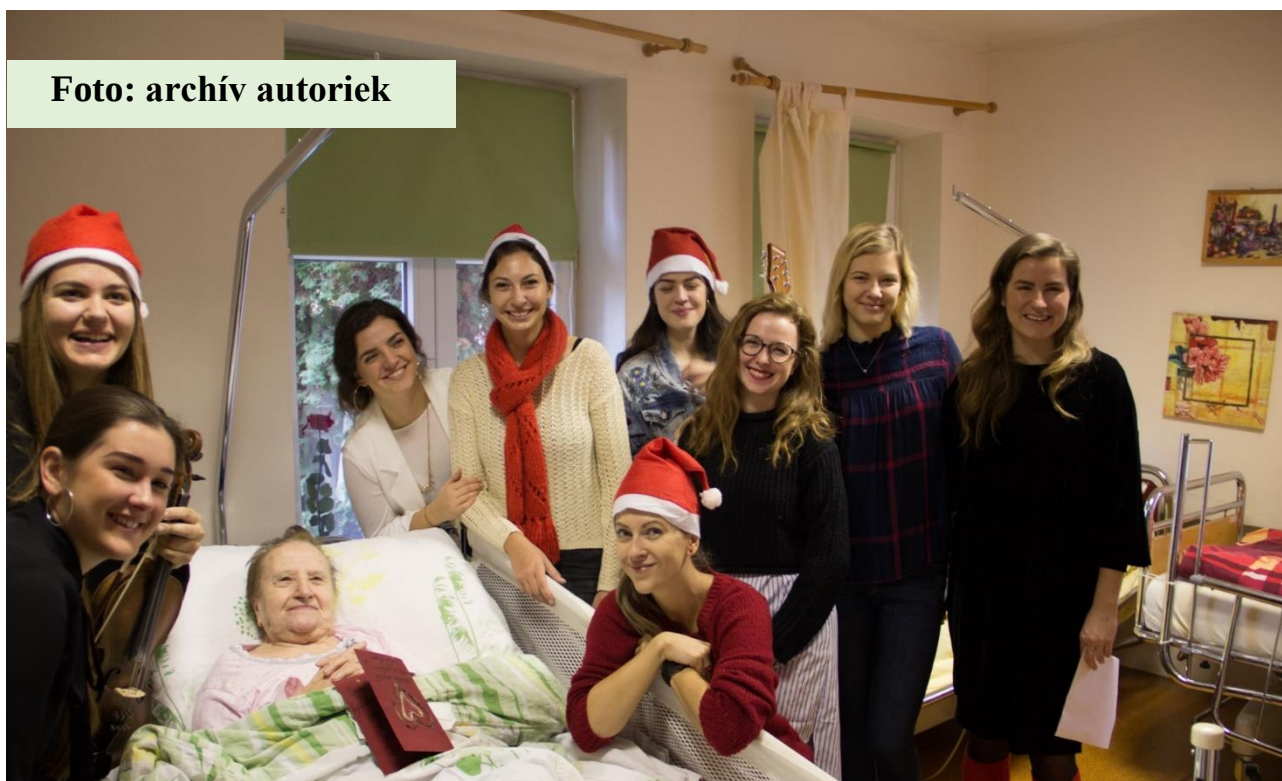
Mgr. Klaudia Hossu

Ideme? Nejdeme? Hej? Nie? Pozerali sme na seba v triede a robili rozhodnutie, či sa staneme súčasťou aktivít na našej fakulte alebo nie. Myslím, že otázky boli zbytočné. Túžba byť spolu, spoznávať nové a najmä pomôcť bola silnejšia ako odpoveď „nie“. A tak to začalo.

Prvé stretnutia, organizačné pokyny, rozdelenie úloh, zháňanie a znášanie všetkého, čo sme k akciám našli a potrebovali, adrenalín, neskoré chodenie domov a KOPEC smiechu. Verte či nie, takéto unipácke čaro chcete zažiť!!! Každý výsledok akcie prevýšil všetku námahu a ukázal, že drahocenný čas bol pretavený v správne činy.

Prečo? Pretože na vzťahoch záleží a boli mi skrytou pohonnou hmotou pre vznik kvalitných akcií. Úsmevy ľudí, slzy radosti,

Foto: archív autoriek

slova vďačnosti, objatia lásky. Len zlomok odmeny za účasť. A ak by som opäť sedela v lavici a premýšľala... nepremýšľala by som!

Už len jedno ďakujem tej, čo zvrtila každú akciu. Isto ju dobre poznáte i vy. Na jej odpovede – áno! Garantujem.

Mgr. Veronika Šoltisová

O rôznych akciách, ktoré sa organizovali na našej fakulte, som sa dozvedela od ich hlavnej organizátorky dr. Šepelákovéj, ktorá nám ich predstavila na jednom zo seminárov a môžem povedať, že ich nám doslova predala svojim opisom. Moja prvá akcia, na ktorej som sa zúčastnila, bola *Burza kníh* ešte v prvom ročníku. Pri príprave som spoznala staršie študentky, ktoré sa týmto akciám venovali, a musím priznať, že pridať sa k nim bolo jedno z najlepších rozhodnutí. Po absolvovaní tejto prvej burzy tu už ani nebola otázka, či sa chcem zapojiť do nasledujúcej akcie, len otázka, kedy sa bude konať? Vďaka týmto udalostiam som spoznala veľa nových ľudí či už zo starších ročníkov alebo potom aj mladších. V rámci realizácie *Burzy kníh*, Mikulášskych zbierok, Vianočného charitatívneho bazáru a iných som si mohla zlepšiť svoje

organizačné schopnosti, riešenie problémov, prácu v tíme a mala som možnosť prejať svoju kreativitu. No aj tak, najcennejšie, čo si z týchto akcií odnášam, sú spomienky na krásne momenty, radostné tváre spolužiakov, ak na burze či bazáre objavili nejaký kúsok, ktorý ich potešil. Príprava takejto akcie, samozrejme, stojí kopu času, ktorého vysokoškolský študent nemá veľa navyš, ale aj napriek časovej náročnosti sa oplatí byť súčasťou niečoho, čo prináša radosť nášmu okoliu. Podľa môjho názoru je pedagogická fakulta ako stvorená na organizáciu takýchto podujatí, pretože u koho ak nie u budúcich učiteľov by sa mala podporovať kreativita, spolupráca, kritické myslenie či odhodlanosť vytvoriť niečo pre pomoc druhým? Zúčastnenie sa na týchto akciách mi taktiež poskytlo mnoho nápadov, ako takéto niečo zrealizovať na základnej škole a posúvať tieto nápady ďalej a rozvíjať všetky vyššie spomenuté vlastnosti u mojich budúcich žiakov. Preto vrelo odporúčam zapojiť sa do podujatí, ktoré sa realizujú na našej fakulte, pretože si na nich dokážete vytvoriť spomienky na vysokú školu, ktoré s vami pôjdu celý život, spoznať nových ľudí, ktorí vám budú v budúcnosti ochotní

podat pomocnú ruku a zanechať po sebe vzor pre tých, ktorí prídu. Držím vám – našim nástupcom prsty.

Mgr. Antónia Grešková

Ak by som mala spätne popremýšľať nad akciami, ktorých som sa zúčastňovala a organizovala spoločne s ostatnými študentkami, tak mi napadajú dva veľké benefity, ktoré som nimi získala.

V prvom rade, ak si študentom pedagogickej fakulty a práve to čítaš, určite súhlasíš so mnou, že o kompetenciách učiteľa si na teoretických prednáškach už veľa počul, ba dokonca patríš medzi tých, ktorí ich vedia dokonca i vymenovať. Týmto sa dostávam k hlavnej myšlienke, ktorá nabáda ku uvedomeniu si, že práve zapojením sa do týchto akcií si vyskúšaš a natrénuješ tieto kompetencie učiteľa v praxi! Naučíš sa organizovať, plánovať čas

pred realizáciou aktivít, či v ich samotnom priebehu, naučíš sa schopnosti tvorivo a kriticky riešiť vzniknuté problémy, navrhovať riešenia či improvizovať, a v neposlednom rade sú tieto akcie priestorom na tvoju búrku nápadov a tvorivého pretlaku!

Druhým benefitom, a o to cennejším je i to, že mnoho z týchto akcií má charitatívneho ducha. Ak častokrát ako študent rozmýšľaš, ako by si mohol pomôcť, no v rovnakej chvíli si spomenieš, že na tvojom účte nesvieti suma s viacerými nulami, tak nezabúdaj, že môžeš *darovať seba* a svojou snahou môžeš napomôcť, pretože robiť malé veci s veľkou snahou sa počíta!

Mgr. Simona Koršňáková

Začnem (aj skončím) z mojej strany najdôležitejšou otázkou „*Prečo sme vôbec chceli byť súčasťou týchto akcií?*”

* Ak patríš medzi ľudí, ktorí na univerzitu neprišli len prechrápať prednášky a rozšíriť svoje meno o pár písmeniek, tak potom nám budeš rozumieť, keď poviem, že nám išlo o „viac ako vzdelanie”, chceli sme zažiť maximum zo

„student's life“, byť v centre diania a vidieť UNIživot z inej strany (tej akčnejšej).

* Partia piatich odvážnych žien (V. Š., A. G., S. K., K. H.+ me) na čele s top akčnou vedúcou (L. Š.) boli pohonným palivom, vďaka ktorým sa tieto akcie hýbali vpred i v čase skúškovom či kovidovom. (Poznámka: my päť sme mali bonus v tom, že sme svoje priateľstvá začali už na začiatku unipáckej púte, čo neznamená, že na zapojenie sa do akcií potrebuješ „silnú päťku“, práve naopak, akcie sú miestom, kde ju dokážeš nájsť.)

* Dôvod, prečo sme to „nenechali plávať“ už po prvom pokuse, bolo to, že sme v tom videli zmysel. Prvotne u nás samotných – Unipo začalo naberať iné

obrátky. Zrazu čisto akademické prostredie sa menilo na niečo, čo má dušu, dýcha životom, vytvára priestor na úsmev či relax na chodbách Unipa. Druhotne, dostávali sme odozvu zvonku v podobe spokojných úsmevov či slz z dojatia z počutých vianočných kolied (zariadenie pre seniorov Mintaka), povzbudenia okoloidúcich, že našli kvalitnú knihu (Burza kníh), pekné ozdoby na seba či do domácnosti (Vianočný bazoš)... Uvedomíš si, že to, čo spravíš, alebo nespravíš, má silný vplyv na okolie.

Viac k tomu pridávať nebudem. Skončím len jedným pravdivým mottom, vystihujúcim to, čo sme ti týmito pár riadkami chceli odovzdať: „Idz do teho. Nebudzeš banovac.“

Mgr. Kristína Juhaščíková

Foto: archív autoriek

Eco Camp v Portugalsku

Ola, milí čitatelia!

Už pomerne dlho pomáham ako dobrovoľník v organizácii eRko (Hnutie kresťanských spoločenstiev detí), ktorá sa zameriava na formovanie detí a mladých ľudí. Som zodpovedná osoba za eRko vo farnosti (ZOF), mám na starosti aj dobrú novinu a v neposlednom rade som členom PEPO (pedagogicko-poradenskej) komisie. Práve vďaka tomu som dostala ponuku ísť od 27. apríla do 5. mája 2022 na camp o trvalo udržateľnej ekológii s názvom Do coração à terra, čo v preklade znamená Zo srdca na Zem. Tento camp sa konal pod záštitou organizácie CIDSE v rámci ich päťročného projektu Change for the planet, care for the people.

Už pred začiatkom campu sme mali videohovor, na ňom sme dostali prvotné informácie a takisto som mala možnosť sa stretnúť s ďalšími, približne tridsiatimi, participantmi z Kanady, Británie, Nemecka, Talianska, Španielska, Belgicka, Francúzska, Britskej Kolumbie... Oproti ostatným sme boli jediná krajina so slovanskými koreňmi, čo bolo pre

účastníkov, ale i miestnych veľmi exotické. Na konci campu vedeli takmer všetci povedať: Ahoj, ďakujem, dobré ráno, dobrú noc...

Celý camp sa konal na mieste zvanom Casa Velha, ktoré je pomerne odľahlé, ale patrí k dedinke menom Vale Travesso, neďaleko viac známeho pútnického miesta Fatima. Slovo farma nedostatočne vystihuje to, čím Casa Velha skutočne je. Už v prvý večer sme pri večeri stretli Margaritu, postaršiu pani. Margarita tento statok zdedila po svojich predkoch, ale chcela svoj život venovať väčšiemu poslaniu, a tak do sveta začala šíriť informácie o ekológii. Jej slovami: „Casa Velha je priestorom na stretávanie sa a osobný rozvoj, v priamom kontakte s prírodou, v kultúrnych, spoločenských a duchovných aktivitách, ktoré podporujú zdravý rast vzťahov k sebe samému, k Bohu a k druhým. Casa Velha je otvorená pre všetkých a má kresťanskú identitu, ktorá sa riadi hodnotami evanjelia. Pozorný ku každej dobe, Casa Velha chce byť prorockým znamením bratstva, jednoduchosti a solidarity v spoločnosti, v ktorej pôsobí.“

V prvý deň sme videli celý statok. Nachádza sa tam množstvo obytných

priestorov, kaplnka, súkromné apartmány, ale aj rozsiahle polia, výbeh pre ovce a les plný dubu korkového. Práve tieto stromy sa stali veľkou súčasťou nášho každodenného programu.

Počas celého campu sme mali vegetariánsku stravu. Tento spôsob stolovania nám bol príkladom, že všetko, čo sme zjedli, bolo z okolitých fariem alebo priamo z Casa Velha a že človek si dokáže odoprieť mäso, pretože chov a spracovanie je v dnešnej dobe veľmi náročné a častokrát neekologické. Na obed aj na večeru bola polievka a ďalšie typické jedlá, ktoré nám varili miestni ľudia. Takisto sme ochutnali alkoholický nápoj menom sangria, ale aj typické pudingové koláčky Pastéis de Nata.

Náš deň začínal sladkými raňajkami a po nich sme mali hodinové rozjímajie nad témou dňa. Spoločne sme si prečítali text o jednom z pilierov ekológie a následne sme samostatne komplementovali o milovanej, krehkej, úrodnej a zasľúbenej zemi. Doobeda sme pracovali vonku. Mohli sme si vybrať prácu v korkovom háji, sadenie zeleniny a iných rastlín alebo kopanie kanálu na vodu okolo polí. Ja a moje kamarátky sme z lesa ťahali odrezané konáre na korok. Pracovali sme

celé dopoludnie s jednou prestávkou na ovocie a sušienky. Popri pikniku sme si zahrali hry, vrátili sa k práci, ale ešte pred obedom sme mali čas pre seba. Po obede nasledoval program v rôznych obmenách. Jedno poobedie sme mali tri prednášky. O globálnej ekológii nám rozprával analytik, ako sa počas mnohých rokov a rôznych situácií zmenila naša planéta. O lokálnej ekológii nám rozprával farmár z vedľajšej farmy, odkiaľ pochádzala väčšina potravín, ktoré sme počas dňa jedli. A posledná prednáška bola o integrálnej ekológii od Pietra z Filipín. V sobotu sme si urobili púť do Fatimy. Počas cesty sme prechádzali cez dediny, roviny aj kopce a lúky, ktoré boli plné kameňov a kvetov. Práve vôňa kvetov sa pre mňa stala symbolom celého Portugalska, pretože rastliny bolo cítiť v prírode aj v mestách.

Večerný program takisto stojí za zmienku. Skoro každý večer sme sedeli pri ohni a rozprávali sa o hlbokých témach ekológie, ale aj všeobecne o živote. V predposledný večer si pre nás miestni pripravili local community party. Miestna ľudová kapela prišla v sprievode z dediny, aby nám zahrali, zaspievali a zatancovali a nakoniec aj naučili ich tradičné regionálne

Foto: archív autorky

tance. Napriek neznalosti jazyka sme sa vďaka hudbe veľmi skoro spriatelili a spoločne sme sa smiali a hodovali. Posledný večer patril účastníkom campu. Každá krajina si zo svojej domoviny priniesla svoje typické jedlo a mali sme tak možnosť ochutnať práve belgické pralinky, britské želé, domáci javorový sirup z Kanady a veľa ďalšieho. My sme na oplátku ponúkali Milu, Horalky, Slovakia chips, kofolu a vineu, ale aj med od včelára a medové lízanky a cukríky.

Po tomto campe ale naša cesta nekončila. Z Casa Velha sme prišli späť do Lisabonu, kde sme strávili deň a na noc sme mali rezervovaný hostel. Podarilo sa nám vidieť tie najlepšie pamiatky hlavného mesta, ako napríklad námestie Praça Do Comercio, pri rieke Tagus, vlievajúca sa do oceánu. Odtiaľ bolo možné vidieť sochu Jozefa I., bývalého portugalského kráľa. Potom sme sa vlakom presunuli do časti Lisabonu zvanej Belém, kde sa nachádza Monument to the Overseas Combatants (Pamätník zámorských objaviteľov, ale aj Bom Sucesso Fortness (Múzeum bojovníkov). Naším najväčším želaním však bolo vyfotiť sa pri belémskej veži, ktorá je symbolom celého Lisabonu a možno ju

nájsť na každej pohľadnici alebo magnetke. Pri tejto pamiatke sme sa zastavili na dlhší čas a pozreli si aj západ slnka, po ktorom sme sa pomaly vracali späť. Tentokrát sme videli Pamätník objaviteľov Padrao dos Descobrimentos a Jeronymov palác. Odtiaľ je to potom iba kúsok do pekárne Pastéis de Belém, ktorá ako prvá začala vyrábať už vyššie spomínané koláčiky z lístkového cesta plnené vanilkovým krémom.

Záverom by som chcela povedať, že toto nebol zážitok, ktorý by sa dal napísať stručne, pretože to, čo som zažila v Portugalsku za jeden týždeň, si navždy zapamätám a pri rôznych príležitostiach budem rozprávať o rôznych skúsenostiach z kempu a celkovo z tejto cesty. Začala som byť viac odvážna v rozprávaní po anglicky, naučila sa novú slovnú zásobu, obrátil sa môj pohľad na ekológiu a zistila som, že Portugalsko je centrom všetkých náboženstiev a kultúr a napriek tomu sa ľudia správajú k miestnym rovnako dobre ako k hosťom.

Lucia Puškášová

HUDBA

ako moje hobby v spojení s učiteľstvom

Mnohí moji priatelia, známi či ľudia, ktorí so mnou prichádzajú do profesijného alebo denno-denného kontaktu pri bežných rozhovoroch, mi kladú otázku, ako som sa dostal k učiteľstvu a vôbec, čo ma motivovalo a stále motivuje aj napriek silnej prevahe ženského kolektívu všade na fakulte a v praxi naokolo. Na chvíľu by som sa s Vami rád chcel, milí čitatelia, podeliť o svoj životný príbeh, ktorý možno niekoho ani nijako neosloví, ani neovplyvní, no niekoho možno aspoň na chvíľu zaujme, alebo aj do budúcnosti inšpiruje. Moje meno je Miloš Tivadar a momentálne som študentom prvého ročníka magisterského stupňa Prešovskej Univerzity v Prešove na Pedagogickej Fakulte v študijnom programe učiteľstvo pre primárne vzdelávanie.

Foto: archív autora

Stručný pohľad do mojej stredoškolskej pôsobnosti

Počas štúdia na strednej škole, ktorú som študoval v Prešove v odbore kuchár, som aj napriek dobrému vzťahu k svojmu remeslu pociťoval, že aj keď je to všetko síce pekné, začínal som mať pocit, že by som mohol skúsiť niečo, s čím zaujmem seba a možno aj okolie. Ale hlavne niečo, čo ma bude naplňovať radosťou a odhodlaním. Popri štúdiu na strednej škole som sa stal aj takým začínajúcim muzikantom. Hral som v cirkevných chrámoch na organe a obľuboval som aj hru na akordeón, čo ma tak ovplyvnilo, že som si pomaličky začal zakladať aj rodinnú kapelu – ľudovú hudbu.

V tom čase, keď som študoval na strednej škole, som prežíval aj menej radostné dni. V rodine som bol v pozore, pretože môjmu otcovi diagnostikovali najzákernejšiu chorobu (rakovinu). Bolo to veľmi ťažké znášať a zmieriť sa s tým, prijať to. Vybral som si cestu boja, a to tým, že som skoro každý deň venoval čas otcovi a sprevádzal ho v nemocnici, či už bolo treba ísť na vyšetrenie, chemoterapiu či hospitalizáciu. To značne ovplyvnilo aj moje pôsobenie, dochádzku, ale aj výsledky na strednej škole. Veľmi som však pociťoval od svojich učiteľov a majstrov odbornej výchovy tolerantnosť, chápacosť a ústretovosť v mojej situácii. To ma motivovalo bojovať ďalej. Prišiel však deň, na ktorý nikdy nezabudnem. Deň, počas ktorého vyhasol život otca. Neprajem nikomu takúto ťažkú situáciu. Chvilami som si premietal otcove cenné a dôležité rady, ktoré mi ešte stihol zanechať, a jednou z nich bola, že by bol rád, kedy som sa stal učiteľom. Nechcel, aby sme sa fyzicky ťažko trápili ako on, ale aby sme mali povolanie menej fyzicky náročné, ale hlavne také, ktoré nás baví. Nehovoril o tom často, ale zapamätal som si to. Niekoľko dní po otcovom pohrebe som s odhodlaním

a nádejou pri všetkej skromnosti podal prihlášku na Pedagogickú fakultu Prešovskej Univerzity v Prešove. Hlavným zámerom a predovšetkým už uvedeným snom bolo stať sa učiteľom, preto som si vybral študijný program predškolská a elementárna pedagogika.

Čo ma na začiatku štúdia ovplyvnilo?

Značne ma ovplyvnili pedagogické začiatky a skúsenosti, v ktorých som si skrze hudbu uvedomil, aký to vlastne v skutku malý a skromný sen žijem a hlavne mám ešte celý pred sebou. Nezabudnuteľná skúsenosť nastala vtedy, keď som sa na základe oslovenia riaditeľa miestnej základnej školy stal učiteľom/vedúcim hudobného krúžku venovaného deťom prvého stupňa základnej školy. Pri tejto práci som si naozaj vážne a zodpovedne uvedomil, aké je to povolanie učiteľa. Nie je to len ukázať svoj talent, to iste deti vedia, vidia a počujú, ale predovšetkým som si uvedomil, že učiteľ musí byť pozorný, zodpovedný a ústretový. Táto práca ma v mojom štúdiu veľmi milo ovplyvnila a zmotivovala k vytrvalosti k dosiahnutiu cieľa – stať sa učiteľom.

Dnešné aktuálne umelecké a pedagogické pôsobenia

Postupným budovaním si zdravého hudobníckeho zázemia a neustálym vyvíjaním sa vo svojej záujmovej umeleckej oblasti pôsobím doteraz celkovo už 7 rokov ako cirkevný hudobník – organista v miestnom kostole u nás v dedinke, kde som aj zbormajstrom dedinského miešaného speváckeho zboru. Ako som spomínal, v minulosti som si založil rodinnú kapelu – ľudovú hudbu, ktorá má názov Ľudová Hudba Bratrikovci. V nej pôsobím aj dnes ako akordeónista a zastávam aj manažérsku funkciu pre chod kapely. Svoju rolu hudobníka doslova milujem a teším sa z nej, či už sme s kapelou

na koncertoch, festivaloch, vždy panuje medzi nami skvelá nálada a atmosféra. Veľmi často hrávame aj na svadbách, čiže aj nič netušiaci bežný človek má môže niekedy stretnúť na svadobnej hostine v pozícii muzikanta. Z pedagogického hľadiska už niekoľko mesiacov popri štúdiu pracujem v miestnej základnej škole, konkrétne v školskom klube detí, kde som vychovávateľom a kde som denno-denne s deťmi v kontakte a táto práca ma neskutočne baví a naplňa radosťou a spokojnosťou. Je to hlavne miesto, kde získavam cenné skúsenosti. Verím, že sa mi aj popri práci podarí dotiahnuť štúdium do jeho úspešného konca a splniť si tak svoj sen až dokonca.

Bc. Miloš Tivadar

Foto: Mgr. Martin Dzurilla, PhD.

Neboj sa!

Nikdy som si nemyslela, že maľba ako taká môže mať nejaký prínos pre človeka či zmysel. No hneď na začiatku poviem, že má, a to obrovský. Ba dokonca dokáže človeku zmeniť život. Pokúsme sa na chvíľku zastaviť a prečítať si tento nasledujúci citát niekoľkokrát po sebe: „*Pán, ktorý je vašim vodcom, bude s tebou, nenechá a neopustí ťa. Neboj sa ani sa nelakaj!*“ Deuteronomium 31:8.

Ak si pozorne ešte raz prečítame slová z Biblie, môžeme v nich nájsť hneď niekoľko slov, ktoré v sebe niečo ukrývajú. No ja sa tak trochu zameriam na význam slov: „*Neboj sa*“. Tieto slová môžeme nájsť v Biblii 365krát, čo značí, že Boh nám neustále každý jeden deň pripomína, že sa nemáme báť a to som urobila aj ja. Popravde, od čias základnej školy bola pre mňa výtvarná výchova predmet, ktorému som sa vyhýbala. Bála som, že čo i len nejaký pokus o kresbu či maľbu bude zbytočný, lebo som bola presvedčená o tom, že neviem kresliť. No opak je občas pravdou. Tieto myšlienky ma sprevádzali aj celú strednú

školu. Myslím si, že každý človek je kreatívny, len to občas musí v sebe objaviť. Alebo dalo by sa povedať, je potrebné, aby nás „niekto“ nakopol. Pre mňa to nakopnutie začalo práve na vysokej škole.

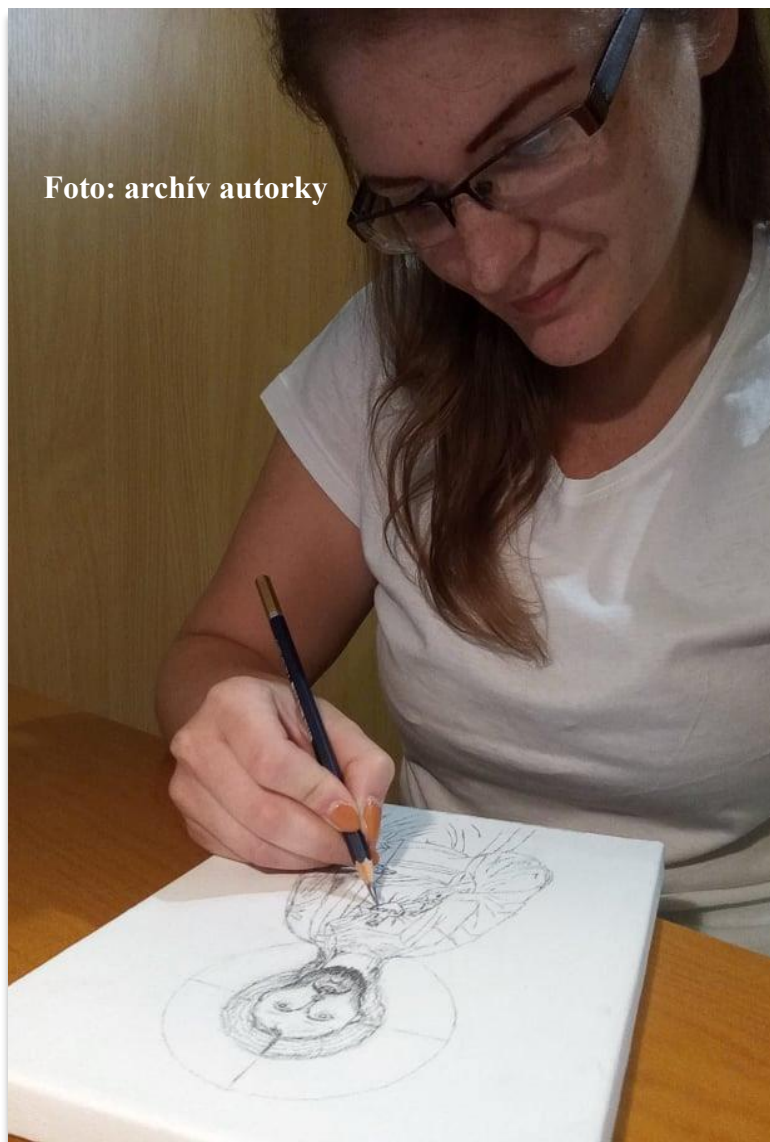

Foto: archív autorky

V prvom ročníku bakalárskeho stupňa sme mali rôzne predmety a jedným z nich bol aj predmet rozvoj výtvarnej expresie. Od začiatku som tento predmet brala s rešpektom a s obavou, ktorá ma

sprevádzala. No časom vďaka príjemnej atmosfére na hodine a vyučujúcemu som sa snažila plne sústrediť na to, aké zadanie mám pred sebou a tým postupne svoje obavy vypúšťať. Postupne z hodín, ktoré vo mne vzbudzovali rešpekt, sa stali hodiny plné oddychu a relaxu, ba čo viac, hodiny ma bavili a tešila som sa na ne. Zrazu som mala pocit, že konečne som našla niečo, čo ma začína aj baviť a nerobím to len preto, lebo to bolo potrebné. Našou záverečnou prácou bolo pokúsiť sa nakresliť dielo od nejakého významného autora. Ja som sa rozhodla pre francúzskeho umelca menom Claude Oscar Monet. Zaujala ma jeho technika a jemnosť v obrazoch, a tak svoj strach som postavila pred obrovskú skúšku. Dnes viem, že som urobila správne. Samotné dielo som tvorila po častiach a pod vedením toho najlepšieho umelca.

Samozrejme viem, že tak ako každý človek aj ja mám ešte veľmi veľa pred sebou, mám sa kam posúvať, pretože táto oblasť je pre mňa zatiaľ dosť neprebádaným morom, ale pokiaľ človek veci robí srdcom a s pokorou, je zjavné, že sa mu to podarí. Bola to výzva! Ale dopadla s Božou milosťou a Jeho vedením a vedením vyučujúceho veľmi dobre. Dnes som študentkou prvého ročníka magisterského stupňa a dodnes pri príležitosti čo i len pár voľných hodín je môj čas venovaný práve maľovaniu či kresleniu.

Viem, že nebyť toho pravého nakopnutia vybrať si túto fakultu, nakopnutia nepodať sa strachu a mnoho ďalších „nakopnutí“ (to by ale bolo na dlho), by som dnes nebola tým, čím možno som. Pre mňa ako kresťanku odpoveďou na tento citát je, že ak sa necháme správne viesť, formovať a nebudeme sa podávať strachu, dokážeme oveľa viac, ako si myslíme,

Foto: archív autorky

pretože na hocaký problém či skúšku nebudeme sami. Preto nech si každý sám odpovie na otázku: Využívam svoje dary a talenty správne, alebo ich nechávam len tak niekde v sebe driemať bez nakopnutia? Pamätaj, že cesta s odbočkou či priepasťou je stále cesta, po ktorej ale nikdy nepôjdeš sám. Ja som toho dôkazom, po približne štyroch rokoch sa neustále snažím tvoriť diela, ktoré majú svoju myšlienku možno nie čitateľnú hneď, ale časom určite. Je to tak ako s knihou, pretože autor vytvára a ponúka jednotný dej pre každého čitateľa rovnako, ale každý čitateľ si dej, myšlienku

či ukrytý význam vysvetlí inak. Možno na prvýkrát pri čítaní nechápeme, prečo je to tak alebo onak, no po nejakom čase, keď sa k tej istej knihe vrátime, vidíme to, čo sme doteraz nevideli, a tak je to aj s obrazmi. Na prvý pohľad možno nevidíme na ňom nič a chápeme dielo len ako nejakú prácu umelca, ale možno po opätovnom vrátení sa k dielu uvidíme význam, ktorý je v obraze ukrytý.

Tak, prosím, využívaj svoje dary a talenty, nenechaj ich niekde driemať bez povšimnutia, nikdy nevieš, ako to, čo vytvoríš, pomôže inému človeku a vtedy spoznáš, že to, čo robíš, má význam.

Bc. Marianna Baranová

Foto: archív autorky

Foto: Mgr. Tomáš Telepák, PhD.

NA KUS REČI S...

Bud' veľký v činoch, ako si v myšlienkach

Prinášame Vám rozhovor s Bc. Sofiou Michňákovou, ktorá je čerstvou absolventkou bakalárskeho štúdia a svoje vzdelanie si u nás chystá rozširovať aj naďalej, a to na magisterskom stupni štúdia v odbore učiteľstvo pre primárne vzdelávanie a pedagogika psychosociálne narušených. Sofia pochádza z okolia Prešova a popri štúdiu sa venuje viacerým zaujímavým mimoškolským aktivitám. Nás zaujímalo, aké činnosti Sofii vyplňajú voľný čas, čo je jej hnacím motorom pri ich vykonávaní a ako si dokáže tieto aktivity zosúladiť so študijnými povinnosťami.

Pôsobíš v predsedníctve Rady mládeže Prešovského kraja. Čomu sa táto organizácia venuje a čo je v nej Tvojou agendou?

Rada mládeže Prešovského kraja (RMPK) je mimovládna organizácia, ktorá tvorí sieť občianskych združení detí a mládeže, neziskových organizácií, mládežníckych parlamentov, obecných rád mládeže, žiackych školských rád a neformálnych

mládežníckych skupín, ktoré vyvíjajú činnosť v prospech detí a mládeže na území Prešovského samosprávneho kraja (PSK). V predsedníctve som od roku 2019, kedy som bola prvýkrát nominovaná. Funkčné obdobie predsedníctva sú dva roky a teda v roku 2021 som sa tam opäť dostala. V tejto organizácii mám pod palcom koordináciu Stredoškolského parlamentu Prešovského samosprávneho kraja, ktorého úlohou je sieťovať, reprezentovať a obhajovať záujmy žiakov stredných škôl vo vzťahu k predsedovi a zastupiteľstvu samosprávneho kraja. Členmi Stredoškolského parlamentu sú stredoškooláci z Prešovského kraja z rôznych stredných škôl. Každý jeden člen si prejde dvojročným vzdelávaco-praktickým programom imProve, ktorý je zameraný na rozvoj mäkkých zručností a je vedený formou neformálneho vzdelávania. Súčasťou imProve je aj individuálny mentoring pre každého člena.

Čo je cieľom programu imProve? Priblíž čitateľom, aké mäkké zručnosti prostredníctvom programu u stredoškoolákov rozvíjate?

Môžem povedať, že cieľov je viacero, ale čo vnímam ako najdôležitejšie, je to, aby mladý človek získal potrebné zručnosti na uplatnenie v praxi. Venujeme sa rozvoju komunikácie, tímovej spolupráce, projektovému a time manažmentu atď. Po uplynutí dvoch rokov stredoškolyáci získajú certifikát, ktorý potvrdzuje ich účasť na tomto vzdelávaní.

Čo ťa motivovalo k členstvu v predsedníctve Rady mládeže Prešovského kraja?

Sama som bola kedysi členkou stredoškolského parlamentu a taktiež som program imProve absolvovala. Možnosť stať sa súčasťou predsedníctva organizácie mi navrhla moja lektorka Mgr. Marianna Potanovičová, ktorá mi poskytla priestor aj na praktickú činnosť v organizácii. Všetky svoje skúsenosti práve úročím v koordinovaní parlamentu.

Si autorkou projektu Ako nájsť v duši znova úsmev. Priblíž nám ho.

Ide o sériu siedmich diskusií a podcastov v spolupráci s Ústavom detskej psychológie a patopsychológie na témy duševného zdravia, primárne pre mladých ľudí. Poslaním je pomôcť mladým ľuďom zvládať záťažové situácie poskytnutím praktických informácií v oblasti starostlivosti o psychické zdravie. Momentálne máme za sebou prvú diskusiu, ktorá sa konala v priestoroch centra nezávislej kultúry Wave v Prešove, pod názvom *Ako zvládať negatívne pocity a emócie s gráciou?* V tejto diskusii sme sa venovali praktickým informáciám o psychohygiene a zmiernení pocitov úzkosti, hnevu a smútku so psychologičkou Mgr. Lenkou Vargovičovou. Prezenčnou formou budú

prebiehať ešte tri ďalšie diskusné stretnutia. Všetky sú nahrávané aj ako online podcast a budú k dispozícii v službe Spotify. Prednádávnom sme nahrali podcast o šikanovaní v škole pod názvom *Zábava na účet druhého – šikana v škole s prepojením na inakosť*, ktorého súčasťou bol aj študent špeciálnej pedagogiky našej fakulty – Bc. Tomáš Kandrik a Mgr. Janka Randa z Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie. Ďalšie diskusie sa budú zaoberať schopnosťou odhaliť klamstvo, schopnosťou vyhnúť sa manipulácii a zvládaním narušených vzťahov v rodine. Pri každej diskusii je prítomný odborník, ktorého vyhľadávame v spolupráci s Výskumným ústavom detskej psychológie a patopsychológie. Diskusné stretnutia sú verejné a sú zdarma. Pozrieť si ich môžete aj ako livestream na Facebook stránke Rady mládeže Prešovského kraja.

Prečo si sa v projekte zamerala práve na oblasť duševného zdravia a z čoho si vychádzala pri voľbe jednotlivých tém diskusií?

Úlohou projektu bola myšlienka pomôcť mladým ľuďom po období pandémie. Pri

každej jednej téme som sa zamýšľala, aké oblasti duševného zdravia mohla pandémia ovplyvniť. Podobné diskusie som chcela robiť už minulý rok. S pani PaedDr. Julkou Perečinskou, odbornou riešiteľkou vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie, sme sa zamýšľali, aké témy by mohli byť zaujímavé pre mladých ľudí, no vtedy nám chýbali finančné prostriedky. Potom sa nám podarilo získať grant od spoločnosti Východoslovenská energetika a. s. a projekt sme mohli rozbehnúť.

Počas štúdia si absolvovala stáž v Národnom ústave pre autizmus v Prahe a opäť sa tam v týchto dňoch vraciaš. Prečo práve táto organizácia?

Na túto stáž som po prvýkrát išla s tým, že som nevedela, do čoho idem, pretože som nikdy nemala dlhodobú skúsenosť s deťmi a mládežou s autizmom. Vždy ma lákala a fascinovala špeciálna pedagogika a v tejto organizácii som videla príležitosť byť jej súčasťou. Po absolvovaní magisterského štúdia preto chystám rozšíriť si svoje vzdelanie aj o špeciálnu pedagogiku.

Aké skúsenosti si na stáži získala?

Stážovala som v pozícii asistenta detí s autizmom. Prešla som si pedagogickou činnosťou v detských táboroch a materskej škole a nazrela som aj do činnosti špeciálnopedagogického centra. Prinieslo mi to mnoho. Na tejto stáži som pochopila to, že aj najmenší pokrok u týchto detí môže znamenať obrovskú pozitívnu zmenu v ich živote a mňa naplňa byť tou osobou, ktorá sa o tieto zmeny snaží. Najkrajším zážitkom bol úsmev dievčatka s Rettovým syndrómom, ktoré som potešila vlastným spevom.

Foto: archív Bc. Sofie Michňákovvej

Ako dobrovoľníčka si vypomáhala v záchytnom tábore pre ukrajinských utečencov v Humennom. Popíš nám bližšie Tvoju skúsenosť a realizované činnosti.

Zúčastnila som sa ako členka dobrovoľného hasičského zboru. Vypomáhali sme s podávaním stravy, s triedením rôznych vecí pre utečencov, pomáhali sme v prípade akýchkoľvek otázok. V tábore som sa venovala aj deťom (ak to bolo možné), s ktorými sme si aspoň zahádzali loptu. Bola to pre mňa emočne silná skúsenosť a pri práci som sa viackrát musela odosobniť od situácie, aby som mohla pomôcť najviac, ako som mohla. Som rada, že som sa tejto činnosti zúčastnila a že som mohla aspoň takýmto spôsobom pomôcť. Momentálne naša pomoc v tomto tábore už nie je potrebná, no v budúcnosti by som sa určite znova zúčastnila.

Foto: archív Bc. Sofie Michňákovéj

Akým ďalším aktivitám sa ešte vo svojom voľnom čase venuješ?

V rámci psychohygieny sa venujem umeleckej činnosti. Rada spievam, hrám na gitare a klavíri, učím sa na bicie. Rada trávim svoj čas s rodinou a priateľmi, pri ktorých si viem oddýchnuť a načerpať silu.

Otázka, ktorá bude zrejme zaujímať všetkých čitateľov. Ako sa takéto množstvo aktivít dá zlúčiť so študijnými povinnosťami?

Pri tom využívam moje zručnosti, ktoré som sa naučila v programe imProve, a to konkrétne v oblasti time-managementu.

Niekedy je to ťažké, pretože nepracujem len so stredoškolským parlamentom, ale sú obdobia, napríklad v septembri a októbri, keď máme rôzne školenia, čo je veľmi časovo náročné. Vtedy sa nakopávam vidinou vlastného rastu prostredníctvom využitia prichádzajúcich príležitostí a hovorím si, ak je príležitosť, treba sa jej chytiť, pretože ďalšia už prísť nemusí, a keď sa človek nenaučí niečo nové počas štúdia, tak už sa to potom nemusí naučiť, pretože na to už vôbec nebude mať čas.

Mala si niekedy pocit, že je tých aktivít už naozaj priveľa?

Takéto pocity som mala počas pedagogickej praxe či pripravách na štátnice. Vtedy som si musela určiť priority. Moji kolegovia v Rade mládeže PK mi však vyhovelí a pochopili, že v momentálnej situácii sú pre mňa štátnice prvoradé a mala som pár úľav.

Aké sú Tvoje momentálne ciele do budúcnosti?

V prvom rade úspešne absolvovať magisterské štúdium. V krátkej budúcnosti je to najmä úspešné ukončenie spomínanej série diskusií. Taktiež sa teším, že si opäť vychutnám stáž v Prahe, ktorá ma čaká.

Kde sa vidíš o desať rokov?

Táto otázka je veľmi náročná na odpoveď. Netuším, kde ma vietor zaveje, ale verím, že to všetko, čo robím teraz, mi pomôže o desať rokov. Mojm oblúbeným citátom je: „*Buď veľký v činoch, ako si v myšlienkach*“ a práve aj to ma motivuje napredovať ďalej.

Sofia, ďakujem Ti za rozhovor a prajem veľa úspechov v ďalšom osobnom i pracovnom raste.

Rozhovor pripravila:

Mgr. Patrícia Mirdalíková, PhD.

Foto: archív Bc. Sofie Michňákovvej

Foto: archív Bc. Lenky Želonkovej

Zvliekanie autorky

Lenka Želonková (2000) žije v Prešove.

Vyštudovala bakalársky odbor špeciálna pedagogika na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove.

Momentálne študuje logopédiu a poruchy správania na Masarykovej univerzite v Brne. Venuje sa písaniu prózy a poézie.

Od roku 2017 je členkou Spišského literárneho klubu. Bola ocenená v súťažiach Poetická Ľubovňa, Literárna Senica L. Novomeského, Mladá slovenská poviedka, Literárny Zvolen, Jašíkove Kysuce a iné. Publikovala v časopisoch Vertigo, Dotyky, Slovenské pohľady, Orol

tatranský a v zborníkoch Priúzko a Cez steblá suchých tráv. V roku 2022 jej vyšla debutová zbierka próz Zvliekanie (FAMA art).

Lenka, priblíž čitateľom svoje začiatky písania. Čo ťa k tomu prvýkrát motivovalo a čo ťa motivuje, aby si v tom pokračovala?

Začiatky sa datujú od šiestich rokov môjho života, keď som napísala prvú rozprávku Alenka a kliatba. V tomto období som písala aj krátke básničky, ktoré som pred spaním slávnostne recitovala rodičom v obývačke. Klásť si vtedy otázku motivácie mi nezišlo na um, písala som, lebo ma to

bavilo, bolo mi to prirodzené. Dnes nachádzam motiváciu v deadlineoch literárnych súťaží, v Spišskom literárnom klube, ale aj v mojej vnútornej potrebe písať, ktorá je niekedy skutočne neodbytná.

V roku 2022 ti vyšla debutová zbierka próz *Zvliekanie* vo vydavateľstve FAMA art. Ako prebiehal proces písania a vydávania tvojho debutu?

Väčšina poviedok a ďalších próz, ktoré dnes ležia v stránkach *Zvliekania*, vznikla pred ideou koncepcie debutu. Vydávanie knihy sa však z detského sna premenilo na zdĺhavý proces s príchutou vlastnej večnej nespokojnosti, obsahových, jazykových a formálnych úprav, konzultácií s vydavateľom... Je paradox, že na to, aby sa mohlo umenie sprístupniť verejnosti, je potrebná dávka byrokracie a ďalších „mŕtvych“ záležitostí, ktoré nemajú s umením nič spoločné.

Čitateľ'a určite zaujme obálka tvojej knihy. Prečo si sa rozhodla práve pre ňu?

Nicholas Wintzler, autor obálky, je začínajúci umelec, ktorého som mala tú česť poznať osobne. Je to človek, ktorý nielen tvorí umenie, ale priamo ním žije. Keď som

premýšľala nad vonkajším vzhľadom mojej knihy, bola som rozhodnutá, že bude niesť jeho stopu. Po vyvinutí väčšej námahy by som zo seba mohla vydolovať nejaké racionálne vysvetlenie, ale pravdou je, že ženy bez tváre som si vybrala preto, že som to tak skrátka cítila.

V prózach debutu reflektuješ ťaživejšie sociálne témy, ako napríklad chudobu, alkoholizmus či domáce násilie. Prečo si vyberáš práve takéto témy?

Keď som mala päť rokov, psychologička vyhodnotila, že mám vysokú emocionálnu inteligenciu. Môžem to uzavrieť týmto vedeckým odôvodnením, alebo dodať, že ma vždy priťahovali osudy ľudí, ktorí boli majoritnou spoločnosťou zavrhnutí. Verím, že človek je vo svojej podstate dobrý. Menia ho skúsenosti a za to nesie podiel viny každý z nás.

Vo viacerých príbehoch, napríklad v poviedke *Užovka vylieza z vody*, zobrazuješ život detí zo sociálne znevýhodneného prostredia. Vyštudovala si špeciálnu pedagogiku, ako súvisí to, čo si vyštudovala, s твоjím písaním?

Túto otázku by som obrátila. Ako súvisí moje písanie s tým, že som sa rozhodla

študovať špeciálnu pedagogiku? V odborných knihách sa píše, že rodina poskytuje výživu, starostlivosť, určité ekonomické zázemie, bezpečie a lásku. To je ideál, body, ktoré by mali byť podľa normy splnené. Ak rodina v plnení funkcií zlyháva, dieťa stráca pevnú pôdu a stený duše sú tak krehké, že sa pri najslabšom vetre rozsypú. Či v pozícii autora, či učiteľa nemám ambíciu zachrániť svet, ale zmierniť bolesť.

Knižný debut máš za sebou, kvalita autora sa často potvrdzuje jeho druhou knihou, aké máš autorské plány do budúcnosti?

Hoci okrem prózy píšem aj poéziu, zatiaľ sa necítim v básnickom priestore ukotvená, a preto moje predstavy o druhej knihe smerujú opäť k próze. Vo svojej tvorbe badám zmenu, experimentujem a nechávam väčší priestor automatickému písaniu. Spoločným motívom v posledných poviedkach sú zvieratá, ktoré zasahujú do medziľudských vzťahov a zároveň prebúdajú zvieratá v nás.

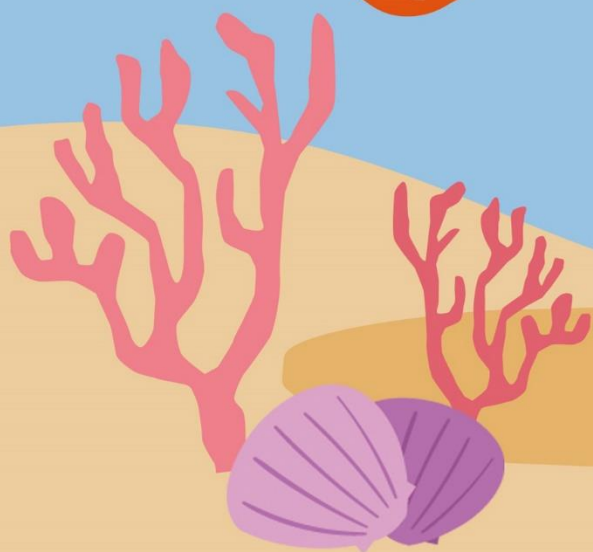
Keďže si získala viaceré ocenenia v literárnych súťažiach, čo by si poradila našim študentom začínajúcim s literárnou tvorbou?

Je namieste položiť si otázku, či tvoríte pre seba alebo pre iných. Nie každý píše preto, aby svoju kožu ponúkol verejnosti, ako som to urobila ja v knihe *Zvliekanie*. Ak sa cítite pripravení prezentovať sa napriek riziku kritiky vášho diela, literárne súťaže sú jednoznačnou voľbou. Kvalitnú literárnu súťaž sa dá spoznať podľa toho, že súťažiacim, resp. oceneným ponúka rozbor prác s porotcami. To je hodnotná spätná väzba, ktorá sa môže stať kruciálnym momentom v navigácii vašej tvorby adekvátnym smerom. Častou chybou u začínajúcich autorov je to, že nemajú vytvorenú predstavu o čitateľovi. Skutočným umeleckým dielom je však to, čo dokáže vytvoriť medzi autorom a percipientom dialóg.

Ďakujem za rozhovor a prajem ti, nech sa ti darí na novej škole a naďalej aj v písaní.

Ďakujem za rozhovor, ako i priestor rozvíjať sa počas štúdia na Pedagogickej fakulte UNIPO nielen profesijne, ale aj umelecky.

**Rozhovor pripravil:
Mgr. Dávid Dziak, PhD.**

Autor práce: Laura Furmaníková

POŮ VON

Foto: archív autoriek

Ako vyzerajú (učiteľské) mobility a načo sa nedá pripraviť, aj keď sa pripravujete

1. Krok *Pred štartom*

Každéj akcii predchádza rozhodnutie, ktoré súvisí s ochotou prekročiť komfortnú zónu a odhodlaním narušiť príjemnú homeostázu každodennej rutiny. Niekedy to trvá niekoľko sekúnd, niektoré rozhodnutia sa tvoria dlhšie a predchádzajú im úvahy a dlhé diskusie. A niektoré, ako to naše, je navyše aj výsledkom podmienky, ktorá zaznela pri ponuke absolvovať kurz

angličtiny zadarmo: „Po jeho absolvovaní musíte požiadať o ERASMUS mobilitu tam, kde budete musieť rozprávať po anglicky“. Zo zoznamu sme teda škrtnuli Českú republiku a Poľsko. Ostalo “len” 22 inštitúcií v iných krajinách.

Aký kľúč teda zvoliť? Po dvoch rokoch takmer necestovania je každá príležitosť lákavá. Jednou z možností je vybrať si tú,

ktorú sme už v minulosti navštívili a trochu spoznali. Druhou je opačný, dobrodružnejší, pohľad: „Kde som ešte nebola?“, prípadne „Kam by som chcela ísť?“. Mobilita je príležitosť spoznať krajinu inak než bežný turista. Ide o pôsobenie pedagóga na danej univerzite, ktoré je spojené s prednáškovou činnosťou, nadväzovaním kontaktov a vytváraním priestoru pre budúcu spoluprácu. Rozhovormi s kolegami je možnosť spoznať systém prípravy budúcich pedagógov a tiež spoznať iný vzdelávací systém, jeho výhody a výzvy, ktoré pre nás môže predstavovať.

V neposlednom rade je dôležitá aj osoba, s ktorou sa mobilita absolvuje. Treba sa pripraviť na to, že s týmto človekom budeme zdieľať čas a priestor dlho a je preto dobré mať „partáka“, na ktorého sa môžete spoľahnúť a s ktorým vás baví (aspoň trochu) svet. Spoločný zmysel pre humor určite pomôže pri zvládaní problémov, ktoré sa cestou (aj necestou) objavajú. Destináciu, ktorú sme si vybrali, bola Universidad de Alcalá v Alcalá de Henares v Španielsku a hlavným dôvodom bolo práve objavovanie doposiaľ nepoznaného a výborná skúsenosť s medzinárodnou spoluprácou s inštitúciou, ktorá k nám už

niekoľko rokov vysielala svojich študentov na mobilitu.

2. Krok *Príprava*

Aj keď sú zmluvy s inštitúciami uzavreté, je potrebné kontaktovať Erasmus koordinátora, ktorý sprostredkuje kontakt s dôležitými osobami a pomôže premyslieť plán mobility tak, aby korešpondoval s momentálnou situáciou na prijímajúcom pracovisku. Samozrejmosťou je poslať o sebe informácie a predstavu o tom, ako by sme si predstavovali mobilitu my. Po vzájomnej dohode, úprave našich očakávaní a dohodnutí termínu pobytu sa posiela oficiálna podoba *Mobility agreement* a po získaní podpisov všetkých podstatných osôb podávame prihlášku na mobilitu s príslušnými dokumentmi.

Ďalšími krokmi sú ubytovanie a doprava. Čím skôr sa začnú po odsúhlasení mobility vybavovať, tým je väčšia šanca na a) nižšie ceny a po b) na zaujímavejšie možnosti ubytovania. Samotná rezervácia ubytovania je však niekedy viac dielom náhody ako zámeru, hlavne vtedy, keď ste v destinácii ešte neboli. Odporúčame ubytovanie v menších rodinných hoteloch

alebo na súkromí. Náš apartmán bol prerobeným bytom v dome z 15. storočia s oknami na najrušnejšiu historickú ulicu a láskavým domácim, ktorý nevedel po anglicky ani slovičko. Vynahrádzal to však srdečnosťou a snahou o kontakt, čo viedlo k osvojovaniu si ďalšieho jazyka, v našom prípade španielčiny.

3. Krok *Cesta*

Byť neustále v strehu je heslom pripraveného cestovateľa a zistiť si informácie (na ktoré Vás nikto sám od seba neupozorní) aktívne môže zabrániť infarktovým stavom pred odletom, kedy môžete napríklad zistiť, že napriek trom očkovaniam nemáte to posledné uložené v mobilnej aplikácii. Získavať potvrdenie od NCZI na nestabilnej letiskovej wi-fi-ne a ukladať ho do mobilu je skúškou trpezlivosti a sústredenosti. Kolapsový stav sa dostaví, keď zistíte, že sa snažíte do španielskej aplikácie vložiť protokol originality z diplomovej práce a nie krvopotne získané potvrdenie, ktoré ste si uložili do úplne iného priečinka. Na druhej strane, je možné to považovať za druh adrenalínového športu, keď sa Vám to

podarí v termíne “3 ľudia pred vami pri boardingu” a pocit pretrvávajúcej eufórie z úspešne zvládnutej úlohy na poslednú chvíľu pomáha prežiť aj tri silnejšie turbulencie voľakde nad Alpami.

4. Krok *Pobyť*

Úvodné stretnutie s kolegami na univerzite potvrdilo zhovorčivosť a temperament Španielov. V spoločenskej miestnosti sme sa stretli na vyše hodinovom stretnutí s piatimi kolegami, ktorí sa intenzívne zaujímali o náš výskum, projekty a našu fakultu. Prehliadka fakultných priestorov v nás vyvolala pocit „domácej“ školy, ktorej ruch sa ťažko porovnáva s ruchom na chodbách našej fakulty. Hlavnou jej filozofiou je otvorenosť, ktorá sa odráža aj v architektonických úpravách, ktorými sú sklenené steny oddelujúce chodbu od triedy a otvorené dvere pri výučbe. Prechádzajúc priestormi, môžeme vidieť kolegov, ako učia, a môžeme sa, ak by sme rozumeli španielsky, zúčastniť takto vyučovania. Inšpirujúcim bolo poznať spôsob kooperatívneho učenia niektorých predmetov, kedy sú na jednej hodine aj dvaja učitelia, ktorí sa vzájomne dopĺňajú a

rozvíjajú jednu tému z viacerých oblastí (kombináciu pedagóg – psychológ vrelo odporúčame).

Nová časť budovy je projektovaná ako otvorený (presklený) priestor, ktorý spája vyučovanie s prípravou na semináre. Samozrejmosťou sú individuálne lavice a odpočinkové miestnosti pre študentov, kde sa môžu pripravovať na výučbu. Viaceré učebne sa dali upraviť rozdelením alebo otvorením posuvných dverí. Takto vznikol priestor pre výučbu 25, ale aj 80 študentov.

Zaujímavým bol pre nás študijný bilingválny program (španielsko-anglický), ktorý nielen študentov pripravuje na cestu stále populárnejšej formy pedagogickej praxe, ale študenti bilingválne absolvujú aj výučbu.

Potešili nás všade otvorené dvere v učebniach, sediaci študenti s notebookmi na laviciach. Inšpirujúcim priestorom bola knižnica s otvorenými aj uzavretými priestormi na samoštúdium aj prácu v skupinkách, dostupnosť publikácií a učebníc.

Alcala de Henares je rodné mesto Miquel de Cervantes de Saavedra, takže takmer na každom kroku „stretnete“ rytiera Dona Quichota de la Mancha a jeho

zbrojnoša Sancho Panzu. Typické sú vysoké tehlové budovy zdobené minibalkónikmi, úzke uličky, dvere s kľučkou uprostred dverí.

Madrid, vzdialený od Alcalý 30 km a dostupný časťami vlakovými aj autobusovými spojmi, ako hlavné mesto Španielska ponúka stretnutie s viac ako troma miliónmi obyvateľov, ktorí tam žijú a takmer rovnako veľkou skupinou turistov. Päť hodín jeho návštevy nám dovolilo ochutnať španielske jedlo, pivo, víno, navštíviť národné múzeum Reina Sofia a pozrieť si jeho malú časť (táto “malá” časť trvala 3,5 hodiny). Našich emócií sa dotkli obrazy Pabla Picassa a Salvatora Dalího. Vidieť Guernicu, obraz, ktorý stelesňuje nehumánnosť, brutalitu, zúfalstvo a je výkrikom nad pošliapanými základnými ľudskými hodnotami fascinoval nielen svojou monumentálnosťou (349 cm x 777 cm), ale aj aktuálnosťou. Múzeum Prado len míname, času je málo na všetky zaujímavosti, ktoré mesto ponúka.

Na prechádzke Alcalou a Madridom stretávame triedy žiakov a študentov, ktorým učitelia prednášajú priamo na ulici, kde sa každý z nich usadí, ako vie. Vypĺňajú pracovné listy, píšu si poznámky alebo

sledujú učiteľov výklad. Možno je to výsledok predchádzajúceho obdobia, kedy boli uzavreté priestory rizikové, ale možno je to bežný spôsob, ako žiakovi nechať spoznávať svet bez sprostredkujúcich médií priamo.

Takže o rok opäť 1. krok? A próxima parada bude ...

doc. Mgr. Tatiana Dubayová, PhD.

Mgr. Hedviga Hafičová, PhD.

5. Krok *Konečne doma*

Ciele mobility naplnené, grant vyčerpaný, tvorivá energia dobitá.

Zhrnutie

a záverečná štatistika:

1 návšteva múzea

2 dvojhodinové workshopy so študentmi

3 mobilitné dni

4 hodiny konzultácií s kolegami

5 dní mimo Slovenska

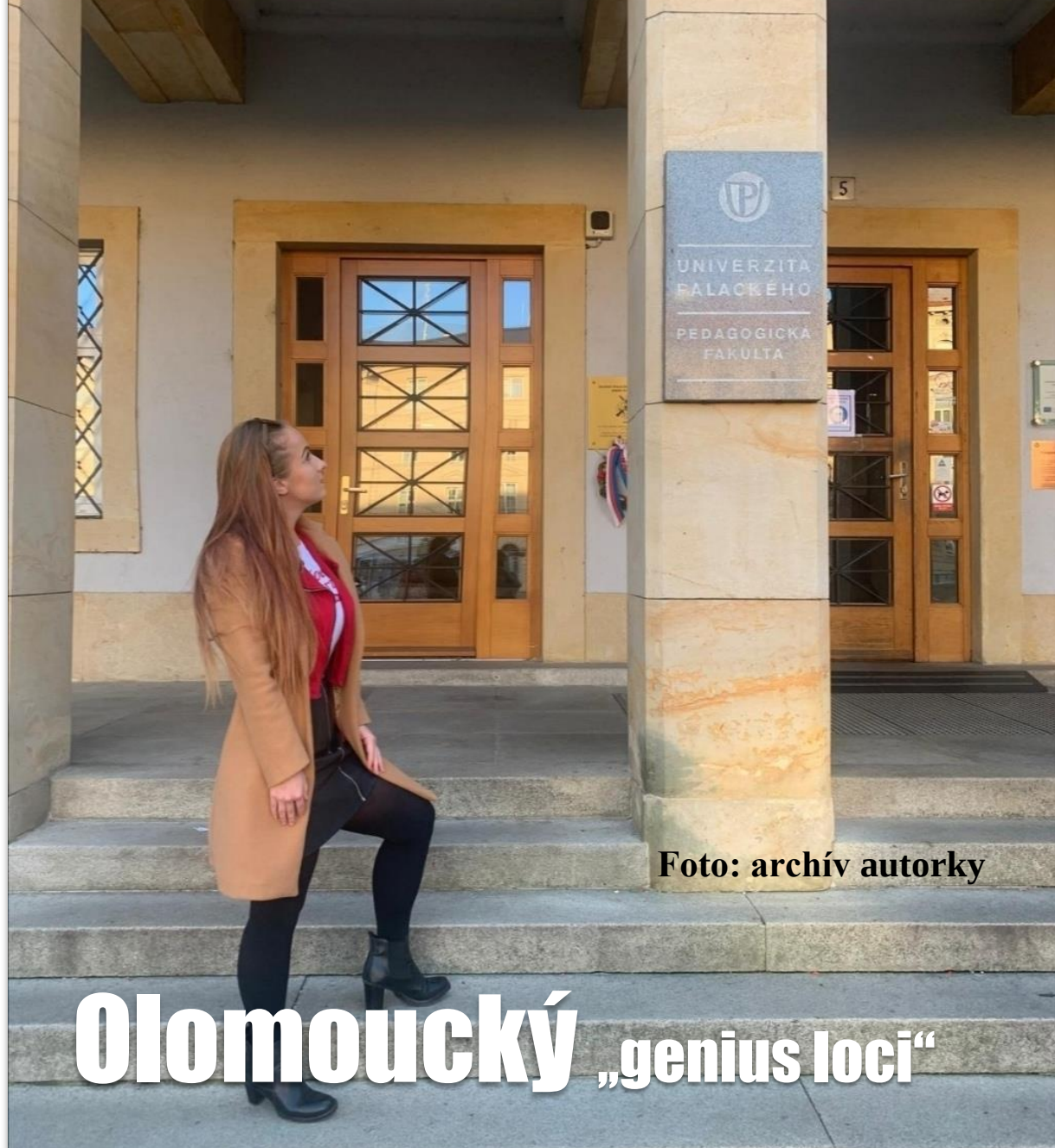
6 hodín letu (Budapešť – Madrid a späť)

7 hodín jazdy autom (Košice – Budapešť a späť)

..

...

75,867 krokov = 49 km = 14 hodín chôdze

Olomoucký „genius loci“

Genius loci – z rímskej mytológie známy ako duch ochraňujúci určité miesto. Súčasnosť však tento termín využíva skôr na označenie charakteristickej atmosféry daného miesta. A veru, Olomouc ju má! V ostatnom období si tento latinský názov „genius loci“ zvolila Univerzita Palackého v Olomouci ako svoje motto, k čomu sa pripojilo aj samotné mesto. Doktorandská

semestrálna mobilita v zimnom semestri ak. roka 2021/2022 na spomínanej univerzite ma jednoznačne utvrdila v tom, že dané motto bezpochyby vystihuje atmosféru starobylého mesta Olomouc. Mladistvý dych mu dodáva energický šum nádejných medikov, pedagógov, športovcov... z mnohých krajín sveta. *Duch mesta Olomouc ma nevystrašil, ale práve naopak doprial mi mnoho príjemných pocitov.*

Doktorandskú semestrálnu mobilitu som realizovala na Pedagogickej fakulte (na tzv. „Pajdaku“), a to konkrétne na katedre Českého jazyka a literatúry. Keďže sa v rámci empirickej časti dizertačnej práce zaoberám problematikou rizikového online správania detí, spolu s mojou školiteľkou – prof. Ing. Janou Burgerovou, PhD., sme sa jednoznačne zhodli, že moje kroky povedú do Olomouca. S výberom zahraničnej stáže som preto nemala najmenší problém. Prečo? Zvedavosť mi ukázala cestu. Zvedavosť po poznaní – po skúmaní tohto novodobého spoločenského fenoménu. Hneď v prvý deň na fakulte ma privítali dvaja sympatickí páni, ktorých som doposiaľ poznala len z odbornej literatúry a rôznych informačných zdrojov. Vynikajúci odborníci – pán doc. Mgr. Kamil Kopecký, Ph.D., a doc. PhDr. René Szotkowski, Ph.D., sú ústrednými postavami Centra prevence rizikové virtuální komunikace (PRVoK). Spomínané univerzitné pracovisko sa zameriava na skúmanie, vzdelávanie a intervenciu v rámci rizikových foriem komunikácie nielen detí, ale rovnako aj dospelých v prostredí internetu. Centrum PRVoK okrem výskumu ďalej realizuje

národný projekt ČR zameraný na prevenciu a edukáciu v oblasti rizikového online správania, a to pod názvom E-bezpečí, v rámci ktorého prevádzkuje poradňu pre obeť internetových útokov, prepojenou s ďalšími špecializovanými inštitúciami. Ďalší projekt, ktorý centrum realizuje, je projekt pod názvom Digidopě, ktorý sa zameriava na zmysluplné využívanie IT technológií nielen vo vzdelávaní, ale aj v bežnom živote. Tým Digidopě Centra PRVoK aktuálne pracuje na zaujímavých projektoch, z ktorých ma najviac zaujal projekt PIGŽU – podpora informační gramotnosti žáků a učitelů. Návšteva Digidoupěti ma na istý čas posunula o niekoľko rokov vpred. Miestnosť plná programovacích hračiek, robotov, 3D tlačiarňí, laserových klávesníc, virtuálnej reality a mnohých inovácií má opäť utvrdila v myšlienke, že život s technológiami je nesmierne obohacujúci. Počas semestra som si nenechala ujsť prednášky a semináre pána docenta Kopeckého, ktoré boli plné aktuálnych tém, kumulujúcich v súčasnej spoločnosti (online bezpečnosť, dezinformácie, hoaxy, virtuálne podvody atď.). Teoretické informácie som mala možnosť prepojiť aj s praktickou ukážkou

pri realizácii prevencie. Spolu s tímom E-bezpečí sme navštívili konkrétnu základnú školu, kde zaujímavou prednáškou realizovali prevenciu medzi deťmi.

Ďalším zaujímavým konceptom realizovaným za pomoci Kčjl a PRVoK je cyklus prednášok a besied s významnými osobnosťami českej masmediálnej scény pod názvom Svět médií 21. století. Jeho cieľom je predstaviť predovšetkým študentom a pedagógom kľúčové témy spojené so súčasným svetom masmédií. Počas zimného semestra som mala možnosť

vypočuť si prednášku s Tomášom Etzlerom (bývalý spravodajca Českej televízie v Číne a vojnový spravodajca v CNN) a Karlem „Kovy“ Kovářem (český youtuber, vlogger, moderátor...). Nedá mi nespomenúť ďalší zo zaujímavých konceptov Pedagogickej fakulty, ktorým je Učitel 21, webový portál venovaný pedagogickým témam a učiteľstvu. Na ňom môžeme nájsť články, blogy, videá, digitálne vzdelávacie zdroje, materiály pre učiteľov, či rôzne inšpiratívne tipy do praxe. Na Katedre českého jazyka a literatúry vždy vládla veľmi milá a priateľská atmosféra, obzvlášť v kolektíve doktorandov Lenky, Dominika a Káji, s ktorými som zdieľala spoločný pracovný priestor. Navzájom sme diskutovali o rôznych nielen akademických, ale aj bežných témach. Taktiež sme prelomili určité rečové bariéry a navzájom sme sa obohatili o niektoré slová, ktoré sme napriek vysokej podobnosti slovenského a českého jazyka nepoznali. Trojica mladých a šikovných doktorandov mi nesmierne priľnula k srdcu a veľmi sa teším, až sa naše cesty opäť zídu.

Olomouc je krásna metropola Moravy, je mestom, v ktorom každý jeho kúsok dýcha históriou a kultúrou. Pri prechádzke po meste je možné započuť mnohé svetové jazyky, najmä angličtinu, španielčinu, nemčinu a, samozrejme, značnú časť cudzincov tvorili Slováci. Olomoučania sú veľmi milí a priateľskí ľudia. Historickým srdcom Olomouca je Horné a Dolné námestie. Obe námestia sa pýšia majestátnymi kultúrnymi pamiatkami. Jednou z najväčších dominant je Stĺp Najsvätejšej Trojice.

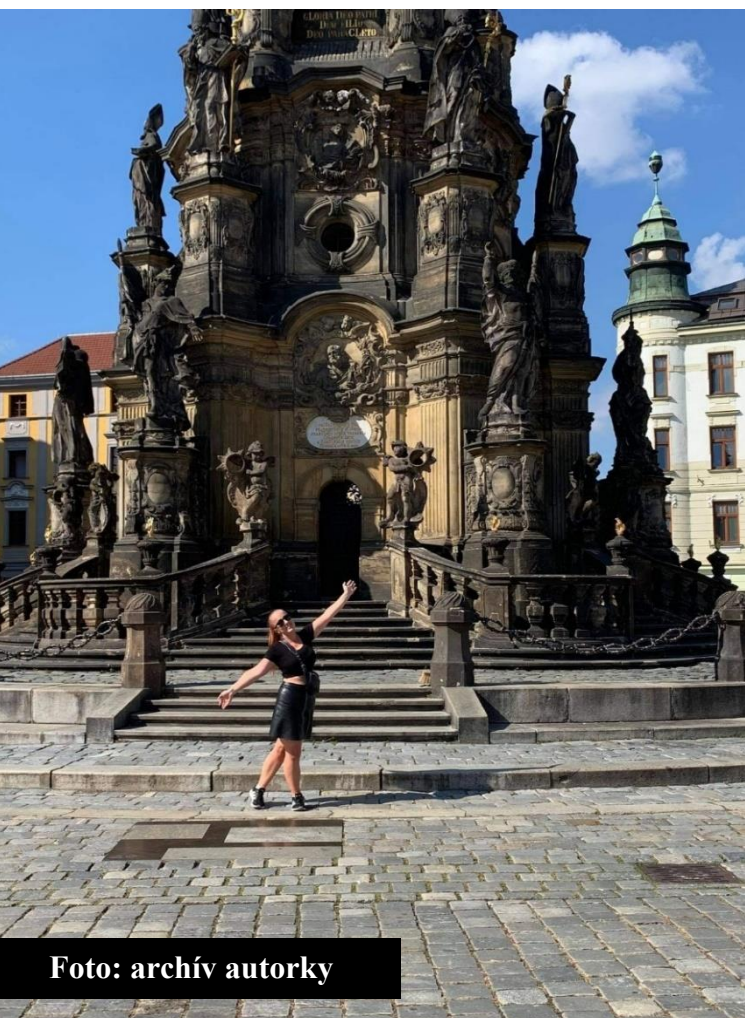

Foto: archív autorky

Ďalším neodmysliteľným symbolom Olomouca je renesančná radnica s orlojom. Neďaleko Olomouca sa nachádza pútnické miesto Svätý Kopeček. Tento barokový skvost patrí medzi najnavštevovanejšie pútnické miesto Moravy. Svätý Kopeček je situovaný vo veľmi peknom prírodnom prostredí s nádherným výhľadom na Olomouc.

Foto: archív autorky

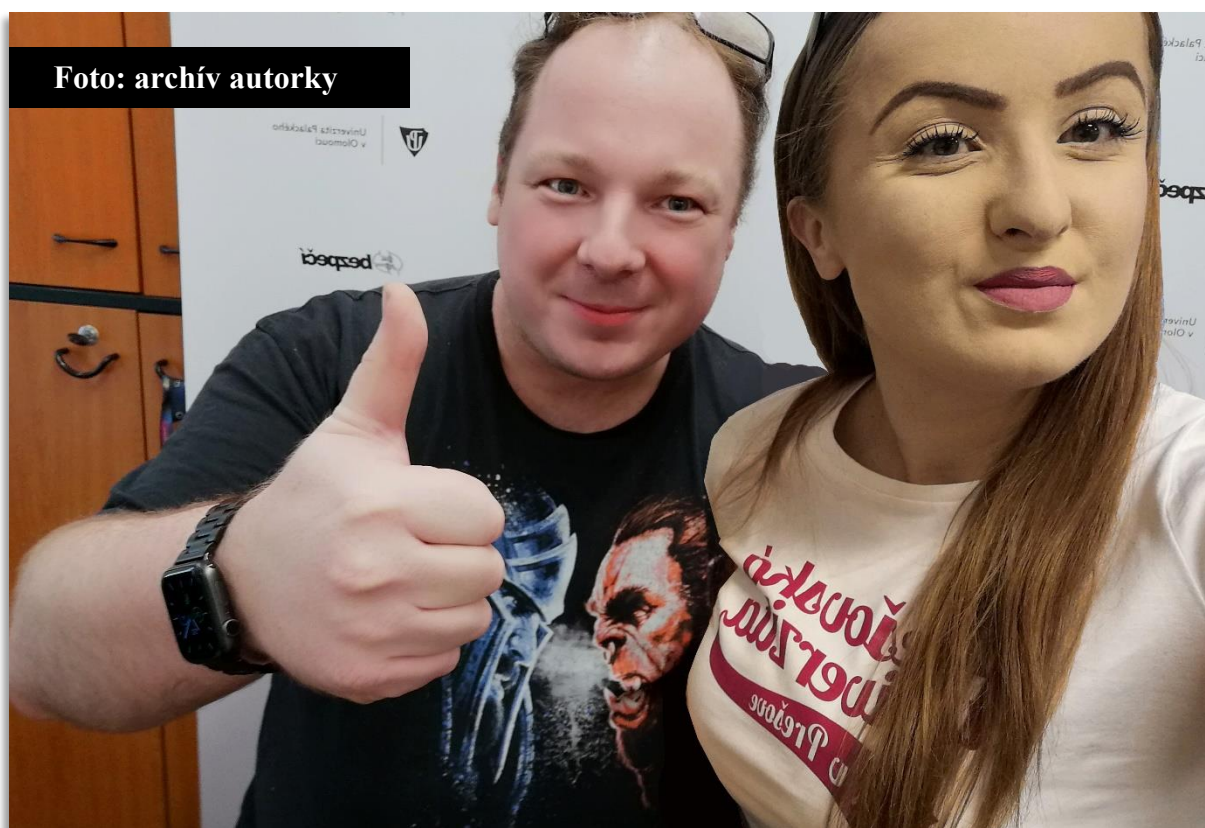
Aj gurmáni by si v Olomouci prišli na svoje. V centre mesta môžete ochutnať nielen českú, ale rovnako aj vietnamskú, mexickú, či taliansku kuchyňu. Napriek

pomerne veľkému času strávenému v Olomouci som miestnej špecialite olomouckým syrečkom na chuť neprišla. Semester v Olomouci bol pre mňa bohatý aj kvôli nadviazaniu nových kontaktov a priateľských vzťahov, ktoré si nesmierne vážim. Spoločne sme podnikali mnohé výlety, vedomostné kvízy, nakupovali v miestnom nákupnom centre Šantovka, navštívili okolité mestá..., snažili sa naplno využiť zdieľaný čas.

Na záver mi dovoľte vyjadriť slová 3-násobnej vďaky. Ďakujem mojej „alma mater“, ktorá mi poskytla jedinečnú možnosť získať nové, odborné vedomosti a skúsenosti v rámci skúmanej problematiky. Ďakujem programu Erasmus+ za podporu a možnosť vycestovať. A napokon, ďakujem Pedagogickej fakulte Univerzity Palackého, obzvlášť pánovi docentovi Kopeckému za jeho profesionalitu, ľudskosť a informačne nasýtený čas, ktorý má pre mňa nevyčísliteľnú hodnotu.

Mgr. Zuzana Vagaská

Ťažké bolo prísť, ale ešte ťažšie odísť (Erasmus+ v Brne)

Začiatky, keď ešte človek nevie, do čoho ide, pôsobia spočiatku nudne kvôli administratíve a človek sa stretáva s neočakávanými situáciami, ktoré preveria jeho túžbu vycestovať. Medzi prvotné očakávaná-neočakávané problémy by sme zaradili moment, keď sme mali opustiť svoje rodné mestá. Človek nevie, do čoho ide, preto ani my sme nevedeli, čo nás na Erasme môže čakať. A čakalo nás tu toho veru veľa...

Kto z Vás pozná mesto Brno? Ten, kto ho navštívil, je možné, že sa mu nezdá veľké. No prezradíme Vám, že naše prvé týždne sa neobišli bez spoločníka nazývaného Google Maps.

Foto: archív autoriek

Mesto Brno nás od začiatku očarilo najmä svojou architektúrou, parkami a rôznymi akciami. Je to mesto, v ktorom nie je možné sa nudiť. Navštívili sme rôzne pamiatky mesta Brna, ako je napríklad Labyrint pod Zelným trhem, hrad Špilberk, Katedrála sv. Petra a Pavla, Kostnica u sv. Jakuba. Brno sa nevyníma len pamiatkami, ale aj prírodnými krásami. Počas teplých májových dní sme sa otužovali v Brnenskej priehrade a zázračné západy slnka sme sledovali z našich obľúbených Denisových sadov. Príroda a pamiatky boli krásne, ale Erasmus nie je iba o krásach mesta, no najmä o štúdiu.

Masaryková univerzita nás uchvátila už v prvý deň, a to najmä, keď sme videli, aké možnosti študentom ponúka. Vynovená knižnica, kde sú všetky knihy pre študentov neustále dostupné prezenčne a je ich naozaj veľa! Rovnako by sme nemohli zabudnúť na výtvarný ateliér pripravený prebudiť kreatívneho ducha v každom študentovi.

Univerzita nám v priebehu semestra ponúkla aj zaujímavé akcie, medzi ktoré patria hokej medzi univerzitami, noc vzdelávania a bezplatné prednášky vo

večerných hodinách založené na dobrovoľnej účasti. Samozrejme, že sme na týchto akciách nechýbali. Snažili sme sa využiť všetky príležitosti, ktoré nám boli ponúknuté a neľutujeme to. Musíme však priznať, že štúdium so sebou nieslo aj neprespané noci, vypracovanie náročných zadanií a príprav na vyučovanie, ale keď to zhodnotíme, určite nás to posilnilo a opäť sme osobnostne vyrástli. Pracovali sme na viacerých projektoch, kde ako príklad môžeme uviesť stvárnenie gréckych bohov. Našou úlohou bolo priblížiť sa danému bohovi/bohyni. **Schválne, uhádnete, akých bohov znázorňujeme?**

Foto: archív autoriek

Foto: archív autoriek

Postupom dní a týždňov sme spoznávali mesto a najmä ľudí v ňom. Síce sme študovali v Česku, ale na našom poschodí – „kolejích“ sme boli súčasťou veľkej skupiny zahraničných študentov z Talianska, Bosny a Hercegoviny, Francúzska, Srbska, Turecka, Pakistanu, Taiwanu a mnohých ďalších, takže „smalltalky“ v angličtine v spoločnej kuchyni nechýbali. Erasmus Vám neprinesie len zlepšenie v cudzom (nielen v anglickom) jazyku, ale aj v domácich

prácach, ako sú varenie, pranie, ale aj opravovanie stolného futbalu, poličky v izbe a podobných životne dôležitých vecí.

Niekedy možno máte pocit, že ste hodení do jamy levovej, ale ak zhodnotíme náš spoločný pobyt v Brne, môžeme len povedať, že neľutujeme naše rozhodnutie. Napriek rôznym starostiam, naše posledné slová môžu byť rovnaké ako na začiatku. Ťažké bolo prísť, ale ešte ťažšie bolo odísť, opustiť toto mesto, ľudí a všetko to, čo nám prirástlo k srdcu a čo nám Erasmus dal.

Bc. Frederika Bajtošová

Bc. Simona Stašáková

Foto: archív autoriek

Foto: Mgr. Tomáš Telepák, PhD.

KLUB ABSOLVENTOV

Viac než vzdelanie

Viac než vzdelanie. Takto znie slogan Prešovskej univerzity v Prešove, ktorá okrem iného pripravuje študentov na Pedagogickej fakulte aj v odbore špeciálna pedagogika. Práve tento odbor som absolvovala nie až tak dávno a s určitosťou môžem potvrdiť, že Univerzita mi dala viac než vzdelanie. Vzdelanie však nebolo konečným cieľom. Vzdelaním a celoživotným vzdelávaním sa moja práca pedagóga len začala.

Počas štúdia na Univerzite mi vzácnymi boli, okrem iných, najmä prednášky a semináre, ktoré v tom čase viedli ako jediné na Slovensku dve certifikované ABA terapeutky, ktoré titul BCBA získali na Floride v USA. Študenti tak aj v súčasnosti majú možnosť učiť sa od najlepších. Univerzita ponúka jedinečné príležitosti, ktoré by si študenti, súčasní poslucháči, nemali nechať ujsť a mali by ich využiť. Počas pregraduálnej prípravy som však okrem teoretickej prípravy za alfu a omegu považovala najmä prax. Myslím si, že je dôležité ponoriť sa do praxe naplno, pretože študentom to dá jedinečné

skúsenosti, na ktorých môžu ďalej stavať. Práve počas vysokoškolskej praxe som sa stretla so žiakmi s rôznym postihnutím a so školami s rôznym vnútorným systémom. Tieto skúsenosti formovali moje predstavy o mojom ďalšom pôsobení. Po absolvovaní štúdia som začala pôsobiť ako učiteľka v špeciálnej základnej škole pre žiakov s mentálnym postihnutím a súčasne som vedomosti z Univerzity uplatnila aj ako odborný zamestnanec v centre špeciálnopedagogického poradenstva, kde som popri práci absolvovala aj atestácie nielen ako pedagogický, ale aj odborný zamestnanec. Zároveň som vykonala rigoróznú skúšku a absolvovala mnoho vzdelávaní, ktoré využívam vo svojej práci. Postupne si tak naplňam svoje pracovné vízie. Vďaka celoživotnému vzdelávaniu je moja práca so žiakmi vždy inovatívnejšia a efektívnejšia. Pracovať súčasne na týchto dvoch pôsobiskách mi dalo a dáva mnoho, a to najmä pochopiť celý špeciálnopedagogický proces z pohľadu pedagogického i odborného zamestnanca. Práca špeciálneho pedagóga je rozmanitejšia, než sa môže na prvý pohľad zdať, stereotyp sa jej vyhýba.

Čo je však podľa mňa v tejto práci dôležité? Vo vzťahu k žiakom najmä nestratiť svoju autenticitu za formálnu, vedomosťami nasýtenú tvár pedagóga. Osobnosť pedagóga je to, čo si žiak zapamätá, to, na čo si po rokoch spomenie. Otvorenosť, humor, pozitívna klíma triedy, dôvera žiaka voči pedagógovi – to sú atribúty, ktorých vybudovaním možno na nich ďalej stavať. Želané výsledky ako v správaní žiakov, tak v ich študijných výsledkoch sa dostavia. Potvrdzujem to z vlastnej pedagogickej skúsenosti. Tú vďaka od žiakov potom cítiť aj bez slova ďakujem. Verím, že ne jeden absolvent

spomína na autentickú osobnosť každého vysokoškolského pedagóga na Pedagogickej fakulte, ktorí obohatili výučbu nielen o vedomostnú stránku, ale najmä tú, kde nám odkryli aj kus človečiny, kus seba, svojich skúseností a osobných názorov na rôzne problematiky. A verte či nie, počas praxe si spomeniete aj na ich skúsenosti, ktoré ich tiež, tak ako Vás teraz, kedysi formovali. Aj preto je UNIPO viac než vzdelanie.

PaedDr. Frederika Treľová

Autor práce: Bc. Annamária Kaňuchová

POLITICO STUDENTUS

Akademický senát PF PU v letnom semestri 2021/2022

Letný semester akademického roka 2021/2022 neostal zabudnutý ani pre činnosť Akademického senátu Pedagogickej fakulty v Prešove. Po postupnom uvoľňovaní protiepidemiologických opatrení mali členovia senátu možnosť začať fungovať ako pred pandémiou koronavírusu, čo bolo pozitívom pre realizáciu stretnutí senátu.

Vo februári 2022 sa členovia senátu stretli na online zasadnutí, na ktorom sa rozprávalo o stanovisku k vtedy navrhovanému vyjadreniu nesúhlasu k pripravenej a Národnou radou prerokovanej novele vysokoškolského zákona.

Následne Akademický senát Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove pokračoval v korešpondenčnom zasadnutí, na ktorom prerokoval a schválil Návrh Prijímacieho konania na doktorandské štúdium na akademický rok 2022/2023 na Pedagogickej fakulte PU v Prešove.

V máji 2022 sa na Pedagogickej fakulte PU v Prešove členovia senátu, zamestnanecká aj študentská časť, zúčastnili aj Akademickkej obce PF, na ktorej bola prezentovaná Správa o činnosti Akademického senátu Pedagogickej fakulty

PU v Prešove od mája 2019 do mája 2022 a Správa vedenia Pedagogickej fakulty PU v Prešove o činnosti PF PU v Prešove.

Ďalšie zasadnutie akademického senátu bolo realizované prezenčnou formou, na ktorom členovia prerokovali a schválili:

- Výročnú správu o činnosti PF PU v Prešove za rok 2021,

- Návrh Prijímacieho konania na magisterský stupeň štúdia na akademický rok 2022/2023,

- Správu o činnosti AS PF PU v Prešove od mája 2019 do júna 2022.

Za posledný polrok sa zmenilo aj obsadenie akademického senátu. Koncom roka 2021 ukončila svoju činnosť v akademickom senáte za zamestnaneckú časť Mgr. Adela Dúbravová, PhD., ktorá bola zároveň aj tajomníčkou senátu. Jej pozíciu v senáte zaujala Mgr. Iveta Gal Drzewiecka, PhD., ktorá bola taktiež zvolená za tajomníčku akademického senátu.

Za študentskú časť ukončila svoje pôsobenie v akademickom senáte Bc. Jana Lörincová, ktorá úspešne ukončila štúdium na fakulte. Jej miesto v senáte zaujala Bc. Veronika Michalenková.

Bc. Slavomíra Eštočinová
Bc. Slavomíra Čerevková

Autor práce: Simona Pališinová

ART U ŠTUDENTOV

Foto: archív autorky

(NE)empatia

Ak by sme si mali vyhľadať význam slova empatia, dopátrali by sme sa k takej definícii, že je to schopnosť porozumieť a vnímať emócie či pocity druhého človeka, cítiť ich ako svoje vlastné. Môže byť však

aj spôsob, akým empatiu realizujeme neempaticky?

Podľa mňa áno. Nie u všetkých je empatia samozrejmosťou. Niektorí, hoci s dobrým úmyslom, nevedia poskytnúť útechu, povzbudenie, pomoc či čokoľvek

iné, čo potrebujeme. Už od detstva vnímame, ako naši rodičia, starí rodičia, súrodenci narábajú s empatiou, vidíme to, ako ju rozdávajú (poprípade nerozdvajú) ďalej ľuďom. A či chceme alebo nie, tiahne sa to veru s nami aj ďalej do dospelosti. Taktiež izolovanosť, ktorú sme mali dva roky, nám na empatii nepridala. Zamávala s nami od základov, vidieť ľudí, ktorých vôbec netrápi ich správanie, je súčasť všetkého, čím sme si prešli. Vytvárame si my sami „kruh empatie“? Označujeme si imaginárny priestor, do ktorého si každý z nás umiestňuje veci, ľudí, s ktorými súcitiť? Možno áno, možno nie. Je to otázka, na ktorú má každý vlastnú odpoveď. Naš „kruh empatie“ sa počas života mení presne tak, ako sa mení naša osobnosť, vek, vzdelanie, socializácia, pretože je tu množstvo faktorov, ktoré nás formujú a menia. Naša empatickosť je úzko spojená aj s „hlavou“. Je nám prirodzenejšie byť empatickí k ľuďom, na ktorých nám záleží. Taktiež naše večné predsudky, neznalosť či kultúrne odlišnosti môžu byť jedným z dôvodov, prečo sme voči niektorým ľuďom menej súcitní.

Je dôležité vedieť porozumieť pocitom iných, no ak ich nedokážeme oddeliť od svojich, empatia sa stáva problematickou až toxickou. Keď dovolíme smútku či stresu iného človeka, aby nás pohltil až príliš, tak sa nechceme ženieme k emocionálnej vyčerpanosti. K vyhoreniu sa dostávame aj vtedy, keď sme človekom, ku ktorému si všetci blízki či priatelia chodia po radu. Nevravím, že je to zlé. Je skvelé, že ste pre svojich priateľov blízki, no ak Vám počúvanie o ich trápeniach a problémoch berie radosť zo života, treba to zmeniť, a to čo najskôr. Aj dobré mienené slová sa nám môžu vzdďalovať.

„Kľuč“ k empatii si tak nosí každý z nás. Byť empatický k druhým je zároveň základom lepšieho vzťahu k sebe samému. Je to tiež vstupná brána k hodnotám, akými sú pokora či vďačnosť, ktoré akosi rôznymi vplyvmi dnešnej doby, bohužiaľ, zapadli veľkou vrstvou prachu. Nečakajme na to, pokiaľ niekto začne tento prach z nás zotierať a hľadať v ňom empatiu. Začnime predsa hneď, a to u seba. Odpoveď máte na dosah. Začnite dnes, nečakajte do zajtra!

Denisa Miková

METODIKA

výtvarnej výchovy v materskej škole
a vo voľnočasovej edukácii

Adriana Galliková

Lenka Prosbová

Laura Chovanová

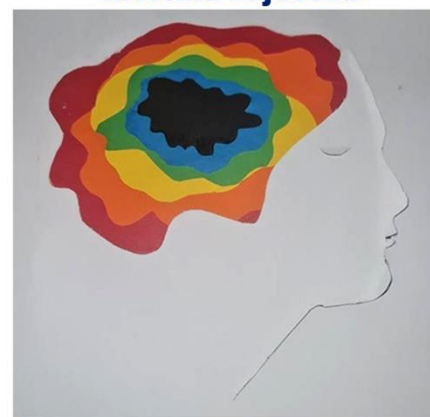
Kristína Zajacová

Adriana Galliková

Martina Vargová

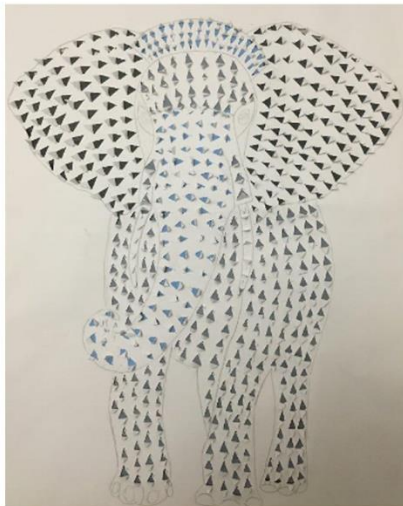
Rebeka Vargová

Alžbeta Acksteiner

Alžbeta Acksteiner

Zuzana Tabaková

Simona Ďuricová

Zdenka Gruľová

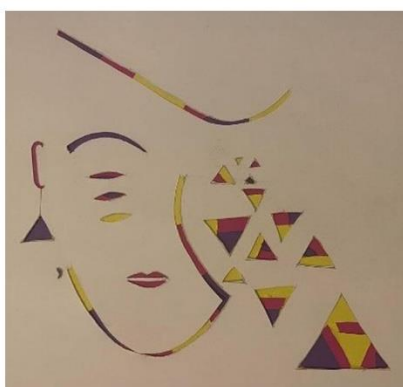
Kristína Spišáková

Juliána Sušinová

Beáta Ďorková

Kristína Jacáková

Juliána Sušinová

**Práce študentov vybrala Mgr. Tatiana Bachurová, PhD.,
v rámci predmetu metodika výtvarnej výchovy v materskej škole a vo voľnočasovej edukácii.**

Ochoty nelásky

Klopem šťastiu na dvere.

Krásna izba.

Zavrieme

za sebou.

Ale ono mi neponúklo pohár vody.

Zahojené rany občas zakričia,

asi len hrali

svoje uzdravenie.

To sa stáva, keď chceme občas predbehnúť svoje dejiny.

To sa stáva, keď polemizujeme,

či sme zhrešili.

Starý kvetináč mi hovoril

o dnešnom východe slnka,

vraj na neho potichu hľadel

spoza okna, kým som spala.

A tak šli dni ďalej,

až moja pohodlnosť

prespala všetku krásu.

Keby som odhodila

všetky odpadky,

ľahšie by som ťa našla.

Foto: voľne dostupné na internete

Keď budeš opravovať žalúzie,

daj pozor, aby si nepolámal

stonky orchideí.

Bc. Miroslava Ilečková

**V celom čísle ste na obálkach sekcií mohli vidieť fotografie Mgr. Tomáša Telepáka, PhD.,
a práce jeho študentiek, za čo im je ARTUŠ veľmi vd'ačný.**

Foto: Mgr. Tomáš Telepák, PhD.

A TOTO SI UŽ PREČÍTAL?

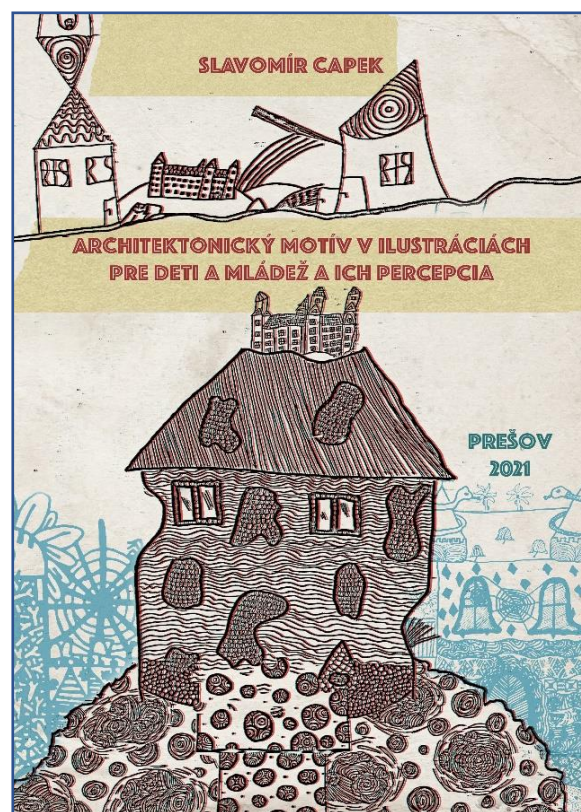
S. Capek

Architektonický motív v ilustráciách pre deti a mládež a ich percepcia

Monografia sa zaoberá fenoménom architektonického motívu v knižných ilustráciách pre deti a mládež. Hoci sa motívy architektúry na ilustráciách slovenských ilustrátorov v knihách pre deti vyskytujú frekventovane, napriek tomu nebola tejto problematika venovaná hlbšia pozornosť. Je pravdepodobné, že detskí percipienti motív architektúry zvyknú „prehliadať“ kvôli tomu, že v textoch rozprávok a príbehov pre deti nie je architektúre v rámci deja venovaná takmer žiadna pozornosť. Taktiež je nepísaným pravidlom, že architektúra sa zväčša nachádza v druhom alebo treťom pláne ilustračných kompozícií a v porovnaní s akčnými výjavmi v

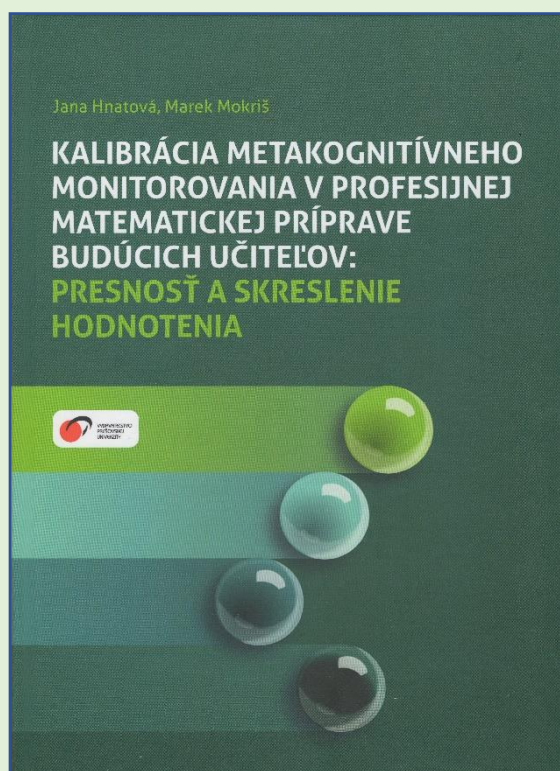
prvom pláne zastáva rolu zdanlivo menej významnej dekoratívnej „kulisy“ z pozadia. Tento predsudok však v niektorých kapitolách monografie spochybňujeme. V mnohých ilustráciách je markantná inšpirácia ilustrátorov reálne existujúcimi predlohami, avšak rešpektujúc rozprávkový rozmer, často týmto stavbám z fikčných svetov vtlačajú autori fantazijné prvky. Možno je to práve imaginatívna črta týchto pitoreských príbytkov, ktorá prednostne púta pozornosť väčšiny detských percipientov. Monografia zároveň predstavuje možnosti využitia architektonického motívu vo výtarnej edukácii. Prináša základné delenie motívu vo vzťahu k textu a základným funkciám ilustrácie. Súčasne analyzuje typológiu týchto motívov v ilustračných

zobrazeniach rôznych slovenských ilustrátorov z pohľadu dejín architektúry. Text tejto teoretickej práce je obohatený komentármi k ukážkam prác detských recipientov, ktoré vznikli počas výskumu k tematicky podobne zameranej dizertačnej práci, z ktorej táto monografia čiastočne vychádza.

J. Hnatová a M. Mokriš
***Kalibrácia metakognitívneho monitorovania v
profesijnej matematickej príprave budúcich
učiteľov: Presnosť a skreslenie hodnotenia***

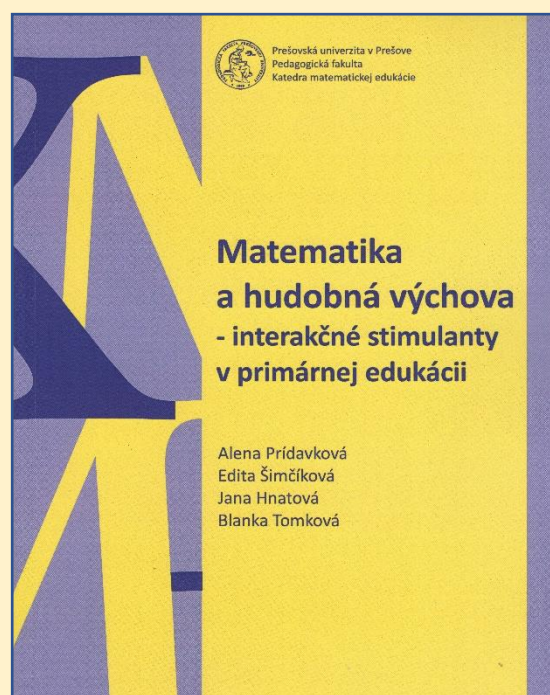
Monografia prezentuje výsledky vedeckého bádania zameraného na metakognitívne monitorovanie v osobitej matematickej doméne, ktoré bolo realizované v rámci špecifickej skupiny študentov – budúcich učiteľov pre predprimárny a primárny stupeň vzdelávania. Pozornosť je venovaná procesom jeho kalibrácie v podobe zisťovania skreslenia a výslednej presnosti hodnotenia kognitívneho výkonu vo vybraných tematických oblastiach matematickej edukácie. V práci dochádza k identifikácii viacerých tematických oblastí, ktoré vykazujú ako významnú nezgodu, tak aj zgodu medzi tým, ako svoje znalosti hodnotia študenti a aké získavajú objektívne hodnotenie. Tieto zistenia následne prinášajú možnosť ich využitia pre modifikáciu metód výučby tematických oblastí, v ktorých k zhode objektívneho a subjektívneho hodnotenia matematického výkonu zatiaľ nedochádza.

**A. Prídavková, E. Šimčíková,
J. Hnatová a B. Tomková**
***Matematika a hudobná výchova – interakčné
stimulanty v primárnej edukácii***

Primárnym zámerom učebnice je prezentácia výsledkov riešeného projektu v oblasti teórie a praxe integrácie matematiky a hudobnej výchovy v primárnej edukácii a ich inkorporácia do pregraduálnej vysokoškolskej prípravy budúcich učiteľov pre predprimárne a primárne vzdelávanie. Obsah učebnice reflektuje potreby pedagogickej praxe a ponúka učiteľom 1. stupňa základnej školy súbor konkrétnych interakčných stimulantov spracovaných vo forme edukačných aktivít. Autori učebnice mali snahu pripraviť také stimulanty, ktoré by mohol využiť každý učiteľ primárneho vzdelávania v bežných podmienkach základných škôl pre edukáciu žiakov rôznej kognitívnej úrovne. Vzhľadom na to, že učiteľ/ka na prvom stupni základnej školy vyučuje všetky predmety, venovanie sa hudobným aj matematickým aspektom na oboch vyučovacích predmetoch v konečnom dôsledku môže umocniť matematické aj hudobné stimuly. Aplikovanie takto navrhnutých edukačných aktivít zároveň pomáha k posilňovaniu uplatňovania integrovaných didaktických prístupov vo vyučovaní.

obálky: archív autorov

<https://www.unipo.sk/pedagogicka-fakulta/fakulta/e-kniznica/casopisy/artus/>